

SIGNAL № 1

SEPTEMBAR—OKTOBAR—NOVEMBAR 1970.

INTERNACIONALNA REVIJA
ZA SIGNALISTIČKA ISTRAŽIVANJA
INTERNATIONAL REVIEW
FOR SIGNALIST RESEARCH

DOBRINJSKA 3
11000 BEOGRAD
YUGOSLAVIA

IZDAVAČ:
BEOGRADSKA SIGNALISTIČKA GRUPA

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:
EDITOR:
MIROLJUB TORODOVIĆ

REDAKCIJA:
EDITORIAL BOARD:

DOBRIVOJE JEVTIĆ, TAMARA JANKOVIĆ, VLADA STOJILJKOVIĆ,
MARINA ABRAMOVIĆ, MIROLJUB TODOROVIĆ I
ZORAN POPOVIĆ.

PREVOD:

TRANSLATED BY:

IRINA SUBOTIĆ, SVETA JANKOVIĆ I VLADA STOJILJKOVIĆ

SIGNAL IZLAZI SVAKA TRI MESECA

SIGNAL IS PUBLISHED QUARTERLY

ŠTAMPA:

PRINTED BY:

SERVIS SAVEZA UDRUŽENJA PRAVNIKA JUGOSLAVIJE,
BEOGRAD, PROLETERSKIH BRIGADA 74.

ŠTAMPANJE PRVOG BROJA INTERNACIONALNE REVIJE
SIGNAL OMOGUĆIO JE SVOJOM FINANSIJSKOM POMOĆI
KNJIŽEVNI ČASOPIS GRADINA.

SADRŽAJ

- 5 SIGNALIZAM
- 7 Miroljub Todorović (Signalistička grupa Beograd): SIGNALIZAM
- 13 STRANI KONKRETNI I VIZUELNI PESNICI
- 14 S. J. Schmidt (Nemačka): KONKRETKA POEZIJA
- 15 Raoul Hausmann (Francuska)
- 16 Shimizu Tochihiko (Japan)
- 16 Heimrad Bäcker (Austrija): HERMETICHE ODE AUF HUGO FRIEDRICH
- 17 Augusto de Campos (Brazil): AMOR
- 17 Josef Hiršal i Bohumila Grögerová (Čehoslovačka): ALL SAINTS
- 18 Clemente Padin (Urugvaj): TEXTO II, TEXTO VI
- 19 Michele Perfetti (Italija): ACTION POETRY
- 20 Hans Clavin (Holandija): LUV, CEL
- 21 Giulia Nicolai (Italija): JUGGIER
- 21 B. P. Nichol (Kanada): CYCLE 37
- 22 Adriano Spatola (Italija): ZEROGLIFICO, HOM-MAGE TO MAJAKOVSKIJ
- 23 Edgardo Antonio Vigo (Argentina)
- 23 Jiri Valoch (Čehoslovačka): COGITO ERGO COGITO
- 24 Arrigo Loratotino (Italija): CIELO
- 25 Julien Blain (Francuska): STATISTIQUES
- 26 J. F. Bory (Francuska): SAGA

TABLE OF CONTENTS

- 27 Jean Claude Moineau (Francuska)
- 28 Jochen Gerz (Francuska): FOOTING
- 29 Sarenco (Italija)
- 29 Ugo Carrega (Italija): SASSO, OH SASSO!
- 30 Giusi Coppini (Italija): DIO SALVI IL POPOLO
- 30 Eugenio Miccini (Italija): SOLUZIONE: LA REVOLUTION TRAHIE
- 31 Paul de Vree (Belgija): CONTESTICAL MILL
- 32 Godehard Schramm (Nemačka): NAROD, RAT, NEPRIJATELJ
- 33 JUGOSLOVENSKA SIGNALISTIČKA POEZIJA
- 34 Miroljub Todorović (Signalistička grupa Beograd): S REZANCIMA SVAKAKO (kompjuterska poezija)
- 35 Miroljub Todorović: REGULAE POESIS
- 37 Biljana Tomić (Signalistička grupa Beograd): TY-POEZIJA
- 38 Zoran Popović (Signalistička grupa Beograd)
- 39 Slobodan Vukanović (Signalistička grupa Priština): OPSESIJA
- 40 Branko Andrić (Signalistička grupa Novi Sad): SONET PRVOG PARNOG BROJA
- 40 Marina Abramović (Signalistička grupa Beograd): DIM
- 41 Marina Abramović: A
- 42 Slavko Matković (Signalistička grupa Subotica): VIZUELNA ISTRAŽIVANJA

- 42 Zoltan Madjar (Signalistička grupa Subotica): RA-SPADANJE MAGNETA
- 43 Bogdanka Poznanović (Signalistička grupa Novi Sad): AKCIJA SRCE-PREDMET
- 44 Simon Milčić (Signalistička grupa Niš)
- 44 Dobrivoje Jevtić (Signalistička grupa Niš): SONET O KIŠI
- 45 Mile Đorđević (Signalistička grupa Beograd)
- 46 Neša Paripović (Signalistička grupa Beograd): K
- 47 Neša Paripović: THE END
- 48 Vlada Stojiljković (Signalistička grupa Beograd)
- 49 Vlada Stojiljković: PUT OKO SVETA
- 50 Tamara Janković (Signalistička grupa Beograd): ŠESTA DIMENZIJA 16
- 51 Tamara Janković: ŠESTA DIMENZIJA 17
- 52 Miroslav Todorović: METAN
- 53 Miroslav Todorović: PROPAN
- 54 Miroslav Todorović: ALPHABET
- 55 AVANGARDA U SVETU
- 63 TEME ZA OPŠTU RASPRAVU O SIGNALIZMU

SIGNALIZAM

SIGNALISM

1. SIGNALIZAM

a. Termin *signalizam* izведен je od latinske reči *signum* — znak. Signalizam predstavlja avangardni stvaralački pokret sa težnjom da zahvati i revolucionise sve grane umetnosti od poezije (literature) preko pozorišta, likovnih umetnosti, muzike do filma, unoseći egzaktan način mišljenja i otvarajući nove procese u kulturi radikalnim eksperimentima i metodama u okviru jedne permanentne stvaralačke revolucije na koju su naročito uticale tehnološka civilizacija, civilizacija znaka, sve veća primena nauka i naučnih metoda, posebno matematike u raznim oblastima ljudskog života, i pojava kompjutera kao novih stvaralačkih instrumenata, inspiratora i realizatora umetničkih ideja.

b. *Signalizam* je za apsolutni eksperiment u svim umetnostima.

c. *Signalizam* traži od umetnika eksperimentatora da svoje mišljenje i delanje zasniva na naučno-egzaktnim postavkama i metodama. Samo tako umetnosti možemo vratiti njenu prvobitnu konkretnost i institutost a istovremeno uništiti sav mistički i mystifikatorski talog koji već vekovima pada po njoj da bi je konačno učinio potputno nesposobnom da prati sve brže kretanje ljudskog društva.

d. Činjenica da avangardnu ulogu u našem vremenu ima egzaktno-naučni a ne umetnički duh kao što

1. SIGNALISM

a) The term *signalism* derives from the Latin *signum* (sign). Signalism is an avant-garde creative movement whose aim it is to affect and revolutionise all the arts, introducing the kind of thinking that is common to exact science and initiating new processes in the field of culture by means of radical experiments and methods within a permanent creative revolution influenced particularly by the technological civilisation, the sign civilisation, the increasing use of science and scientific methods, and the emergence of the computer. These factors are considered as new creative instruments, inspirers of creative ideas and aids in their implementation.

b) *Signalism* stands for absolute experimentation in all the arts.

c) *Signalism* requires the experimenting artist to base his thinking and activity on postulates and methods of the exact sciences. It is only in so doing that we can reinvest the art with its original concreteness and truthfulness, while at the same time destroying all the sediments of mystique and mystification that have been gathering on it for centuries, finally to render it completely unable to follow the increasingly rapid development of human society.

d) The fact that the avant-garde of our times is based on a scientific and not artistic approach (contrary

je to bilo u nekim ranijim epohama nikako ne sme da obeshrabri umetnika a još manje da ga natera na otpor i borbu protiv nauke i nove tehnološke civilizacije. Svaka borba protiv nauke unapred je osuđena na propast jer je borba protiv samog čoveka.

1.1. SIGNALISTIČKA POEZIJA

a. U opštoj inflaciji govorne i pisane reči, pevanja i mišljenja u vidu jezičkih kanonada i brbljarija, jezičkog mitomanstva i mistifikacija, signalizam će se u literaturi, prvenstveno u poeziji zalagati za krajnju lingvističku redukciju reči i njenog svođenja na sam znak (signalistička poezija u užem smislu).

b. Obnavljajući poeziju i obnavljajući jezik signalizam će se poslužiti svim raspoloživim sredstvima koje mu pruža tehnološka civilizacija, počev od upotrebe kompjutera, preko upotrebe matemačkih i drugih egzaktnih metoda za razbijanje tekućeg jezičkog sistema i mišljenja do ukidanja samog jezika, pisanog, nacionalnog, zatvorenog sistema komuniciranja, uvodeći postepeno matematičke i druge simbole i znake egzaktnih nauka kao jedino univerzalni i jedino mogući jezik nove civilizacije.

c. Ukidajući nacionalne jezike i sadašnju poplavu pisane i već istrošene neprecizne i neinformativne reči i uvodeći grafički ideogram zasnovan prvenstveno na matematičkim i drugim egzaktnim simbolima nedevalviranoznačenja signalizam će literaturi a posebno poeziji otvoriti sasvim nove i neslućene mogućnosti izraza.

to certain previous epochs) must by no means discourage the artist; still less must it make him resist or fight science and the new technological civilisation. Any struggle against science is doomed in advance, for it is struggle against man himself.

1.1. SIGNALIST POETRY

a) In the general inflation of the spoken and written word, of writing and thinking in the form of linguistic cannonade and babble, in the general inflation of linguistic mythomania and mystification, signalism will — in literature, and, more specifically, in poetry — aim at an utter linguistic reduction of the word to the bare sign. (This refers to signalist poetry in the narrow sense of the word).

b) In the rejuvenation of poetry and the language, signalism will make use of all available means offered by the technological civilisation, from the computer, through application of mathematical and other exact methods to disintegrate the current linguistic system and way of thinking, to the abolition of the language itself (language being a written, national, closed system of communication), gradually introducing mathematical and other exact-science symbols as the solely universal and solely possible language of the new civilisation.

c) By abolishing national languages and the present-day flood of the written and already worn-out, imprecise and non-informative word, and by introducing the graphic ideogram based on mathematical and other exact-science symbols whose meaning has not been devaluated, signalism will — in the field of literature in general and poetry in particular — make for totally new and unforeseen faculties of expression.

1.1.1. METODI I KLASIFIKACIJA SIGNALISTIČKE POEZIJE

- 1.1.1. Signalizam u užem smislu
 - 1.1.2. Kompjuterska poezija
 - 1.1.3. Aleatorna ili stohastička poezija
 - 1.1.4. Statistička poezija
 - 1.1.5. Permutaciona, kombinaciona i varijaciona poezija
 - 1.1.6. Scijentistička poezija
 - 1.1.7. Tehnološka poezija
 - 1.1.8. Signalistička kinetička i fonetska (zvučna) poezija
 - 1.1.9. Signalističke manifestacije
- 1.1.1. *Signalistička poezija u užem smislu* isključuje reč i počinje da tretira slovo kao osnovno izražajno sredstvo. Razbijanjem jezika na njegove atome (slova) signalizam pokušava da osloboди novu i do sada nepoznatu energiju jezika.
- 1.1.2. *Kompjuterska poezija* nastaje u saradnji sa elektronskim računarom, prema stepenu i načinu saradnje umetnika i računara razlikujemo više metoda i vrsta ove poezije:
- 1.2.1. bez završne intervencije autora
 - 1.2.2. sa manjim ili većim intervencijama
 - 1.2.3. vanmašinska matematička kreacija na kompjuterskom jezičkom materijalu.
 - 1.2.4. pesnička kreacija na kompjuterskom jezičkom materijalu
 - 1.2.5. kompjuterska vizuelna poezija sa programiranjem slova i znakova.

1.1.1. METHODS AND CLASSIFICATION OF SIGNALIST POETRY

- 1.1.1. Signalism in the narrow sense
 - 1.1.2. Computer poetry
 - 1.1.3. Aleatoric (or stochastic) poetry
 - 1.1.4. Statistical poetry
 - 1.1.5. Permutational, combinative and variative poetry
 - 1.1.6. Scientific poetry
 - 1.1.7. Technological poetry
 - 1.1.8. Signalist kinetic and phonetic poetry
 - 1.1.9. Signalist manifestations
- 1.1.1. *Signalist poetry in the narrow sense* dispenses with the word and takes up the letter as the basic means of expression. By breaking the language down to its atoms (i. e. letters), signalism endeavours to release the new and hitherto unknown language energy.
- 1.1.2. *Computer poetry* results from co-operation with a computer. Depending on the degree and manner of co-operation between the artist and the computer, there exist several methods and kinds of computer poetry, thus:
- 1.2.1. CP without the author's final intervention
 - 1.2.2. CP with interventions of varying degrees
 - 1.2.3. non-mechanical mathematical creation based on computer produced language material
 - 1.2.4. poetic creation based on computer produced language material

- 1.1.3. Sledећe tri pesničke grupe, u našoj klasifikaciji, mogli bismo nazvati jednim opštim imenom *matematička poezija*. Ova poezija je inspirisana ili nastaje uz primenu i pomoć izvesnih matematičkih metoda i načina stvaranja. Od njih je najbliža kompjuterskoj *aleatorno* ili *stohastička poezija* koju dobijamo kombinovanom primenom kompjuterskih i matematičkih metoda na jezički materijal.
- 1.1.4. *Statistička poezija* nastaje primenom nekih opštih načela teorije verovatnoće i statistike, i konkretno upotreboom matematičkih tabela slučajnih brojeva u razbijanju tekućih pesničkih jezičkih šema.
- 1.1.5. *Permutacionu kombinacionu i varijacionu poeziju* dobijamo primenom metoda matematičke kombinatorike.
- 1.1.6. *Scijentistička poezija*. Pesnik ovde koristi izvesne delove i podatke iz raznih oblasti egzaktnih nauka, pa ih direktno ili sa manjim poetskim intervencijama izlaže čitaocu (ili gledaocu) kao gotovu pesmu kao konačni skup, ovog puta ne samo naučnih, već i estetskih informacija.
- 1.1.7. *Tehnološka poezija*. U traganjima za osvežavanjem pesničkog jezika pesnik može da koristi izvesne spoljne manifestacije i oznake potrošačkog društva, skraćenice, jezik reklama i drugo, dajući im svojim poetskim intervencijama neki drugi smisao i značenje.
- 1.1.8. *Signalistička kinetička i fonetska (zvučna) poezija* isključuje reč i slovo kao izražajno sredstvo i uvodi čisti znak, mimiku, pokret svetlosne efekte, zvukove, predmete, bojene površine.

- 1.2.5. Visual CP based on programming of letters and signs.
- 1.1.3. The following three categories of poetry may be jointly defined, in terms of this classification, as *mathematical poetry*. Such poetry is inspired or created by the application or with the aid of certain mathematical methods and means of creation. Of the three, the closest to computer poetry is *aleatoric* or *stochastic poetry*, which is the result of computer and mathematical methods being applied (in combination with each other) on language material.
- 1.1.4. *Statistical poetry* is created by the application of certain basic principles of statistics and the theory of probabilities; specifically, it is created by the use of random-figure tables in breaking the current poetic-language systems.
- 1.1.5. *Permutational, combinative and variative poetry* is created by the use of methods of mathematical combinatorics.
- 1.1.6. In *scientific poetry*, the poet uses data from various exact sciences and presents them to the reader (or spectator) either verbatim or with slight poetic interventions. The result thus presented is an entity in its own right, a sum of not only scientific but also aesthetic information.
- 1.1.7. *Technological poetry*. In his endeavours to freshen the poetic language, the poet may utilise certain external phenomena and signs common to the consumer society (abbreviations, advertising slogans etc.); his poetic interventions invest them with new meaning.

- 1.8.1. Estetske manifestacije pesničke mašine Zvezdozor
- 1.8.2. Proizvodi pesničke mašine Signatvor
- 1.8.3. Signalistički projekti
- 1.8.4. Signalistički objekti

- 1.1.9. *Signalističke manifestacije.* Sve vrste grupnih i pojedinačnih manifestacija signalističke poezije.

Miroljub Todorović

1.1.8. *Signalist kinetic and phonetic poetry* dispenses with the word and the letter as a means of expression and introduces pure sign, mime, movement, light effects, sounds, objects, coloured surfaces.

- 1.8.1. Aesthetic manifestations of the poetic machine Zvezdozor (Star Refractor).
- 1.8.2. Products of the poetic machine Signatvor (Sign Maker).
- 1.8.3. Signalist projects
- 1.8.4. Signalist objects

- 1.1.9. *Signalist manifestations.* All kinds of group or individual manifestations of signalist poetry.

**STRANI KONKRETNI I VIZUELNI PESNICI
FOREIGN CONCRETE AND VISUAL POETRY**

KONKRETNA POEZIJA

Konkretna poezija se mora posmatrati u okviru evolucije umetnosti počev od Mondrijanovog i Van Doesburgovog konkretnog slikarstva i de Stijl-a.

Ona se danas manifestuje u različitim oblicima, no zajednički imenitelj svih njih jeste činjenica da jezik — semiotički sistem uopšte — postaje tema konkretnе poezije: ona ne govori o „nečemu”, nego to „nešto” pokazuje. Konkretna poezija nije mimetična niti anegdotična, nego generativna i objektivirajuća; ona predstavlja komunikativno ponašanje čovekovo, njegovo „semiotic behaviour” (semiotičko ponašanje), i to na polivalentan način, tojest na način koji je estetičan u novom smislu te reči.

Logično, čitalac ima sasvim drugu ulogu u konkretnom procesu: potrebno je shvatati i delati spontano i produktivno. Čitalac više ne biva obaveštavan, nego pozvan da uđe u estetski proces jednog konkretnog teksta koji se ne može posmatrati kao nešto statično već kao proces obnavljanja zloupotrebljavanog jezika.

Konkretna poezija — logičan rezultat evolucije istorije književnosti — ostvaruje se kao čin permanentne revolucije u obliku permanentne generativnosti. To je poezija budućnosti koja je upravo počela.

S. J. Schmidt

Raoul Hausmann

心心心心心目暝冥相相相相
冥冥冥冥冥相想心目目目目
冥冥冥冥相相想心目目目目
冥冥冥相相相想心目目目目
冥冥相相相相想心目目目目
冥相相相相相想心目目目目
相相相相相相想心目目目目

目目目目瞑冥冥冥冥冥
目目目目瞑冥冥冥冥冥冥冥
目目目目瞑冥冥冥冥冥冥冥
目目目目瞑冥冥冥冥冥冥冥
目目目目瞑冥冥冥冥冥冥冥
目目目目瞑冥冥冥冥冥冥冥
相相相相相相想心目心心心心
相相相相相相想心目心心心心
相相相相相相想心目心心心心
相相相相相相想心目心心心心
相相相相相相想心目心心心心

HERMETICHE ODE AUF HUGO FRIEDRICH

1.

ben sil und ter wör schutt
sil und ter wör ben schutt
und ter wör ben sil schutt
ter wör ben sil und schutt
wör ben sil und ter schutt
ter und sil ben wör schutt
und sil ben wör ter und schutt
sil ben wör ter und sil schutt
ben wör ter und sil ben schutt
wör ter und sil ben schutt

Augusto de Campos: *Amor*

ALL SAINTS

St. Asroc	St. Nike-Zeus
St. Atlas	St. Orion
St. Bomarc	St. Polaris
St. Centaur	St. Quail
St. Gap	St. Samos
St. Hawk	St. Saturn
St. Juno	St. Skybolt
St. Mace	St. Snark
St. Mercury	St. Thor
St. Midas	St. Titan
St. Minuteman	St. Vigilant

Josef Hiršal

Bohumila Grögerová

The image displays a complex, abstract arrangement of black letters on a white background. The letters are rendered in various styles, including bold sans-serif, thin script, and decorative ligatures. They are scattered across the frame, overlapping and interlocking in a non-linear fashion. The overall effect is one of visual noise or a minimalist graphic design. Notable characters include 'M', 'W', 'E', 'R', 'T', 'Y', 'U', 'I', 'O', 'P', 'A', 'S', 'D', 'F', 'G', 'H', 'J', 'K', 'L', 'X', 'Z', and 'Q'. Some letters are partially cut off at the edges of the frame.

The image is a high-contrast, black-and-white graphic design. It features a dense, abstract pattern composed of numerous small, silhouetted figures of people in various dynamic poses, such as running, jumping, and stretching. These figures are arranged in a way that creates a sense of depth and movement, resembling a crowd or a collective action. The background is a solid black, which makes the white silhouettes stand out sharply. The overall effect is one of energy, community, and perhaps even protest or revolution, given the repetitive nature of the figures and their varied actions.

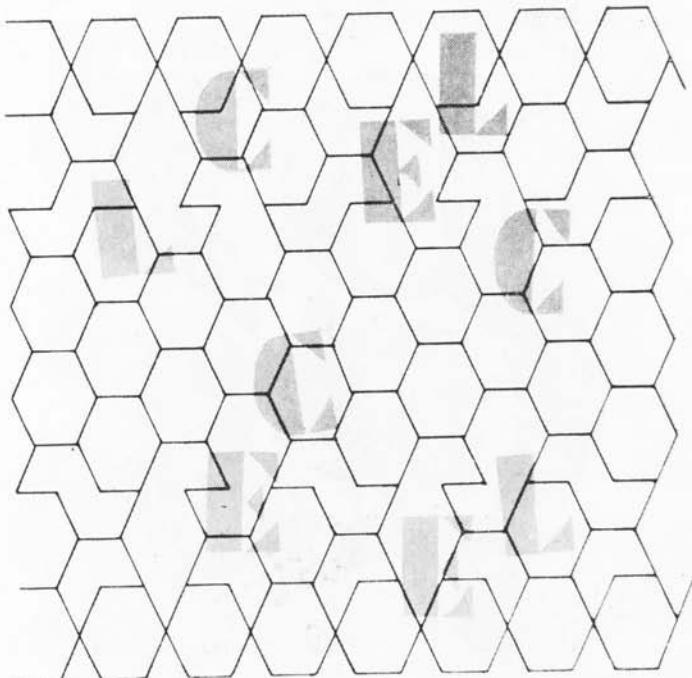
Clemente Padin: *Texto II*

Texto VI

Michele Perfetti: Action poetry

Hans Clavin: *Luv*

Cel

jagger

cycle 37

rumble drumble drumble drumble
rum led umble rum led
ru b edr mbl dru b ed
r mbl dru b edr mbl d
umble rum led umble
rumble drumble drumble drumble
rum led umble rum led
ru b edr mbl dru b ed
r mbl dru b edr mbl d
umble rum led umble
rumble drumble drumble drumble

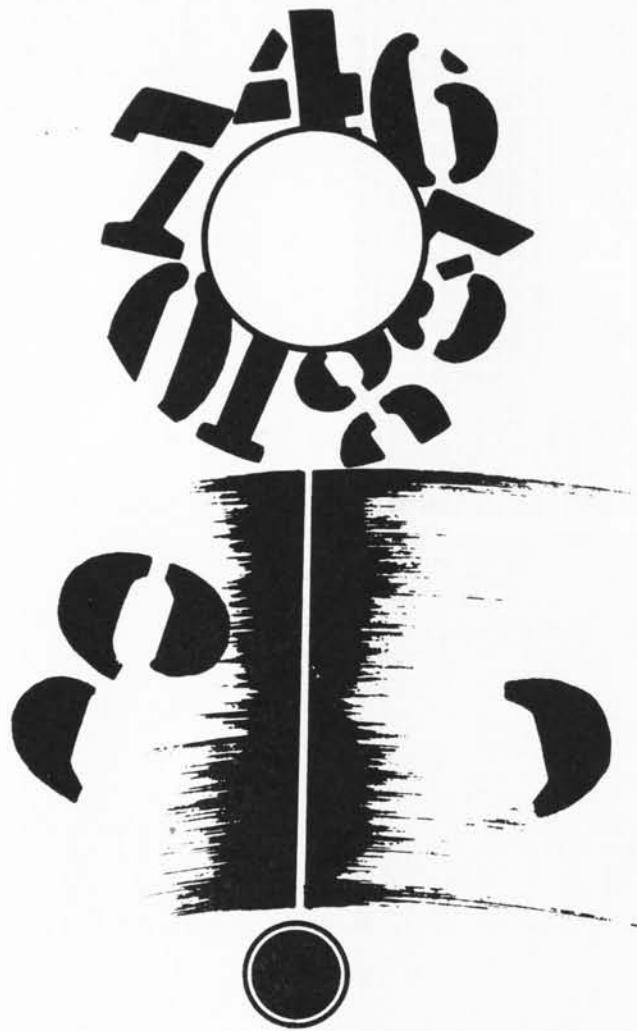
easter pome

A large, bold, black graphic representation of the word "MAJAKOVSKI". The letters are formed by various geometric shapes such as rectangles, triangles, and circles, creating a fragmented and abstract appearance. The letters are arranged in two main rows: "MAJAKOV" on top and "SKI" on the bottom.

Adriano Spatola: Zeroglifico

A large, bold, black graphic representation of the word "majakovskiiiiiiij". The letters are formed by vertical bars of varying heights, creating a rhythmic and dynamic appearance. The letters are arranged in two main rows: "majakovsk" on top and "iiiiiiij" on the bottom.

Hommage to Majakovskij

Edgardo Antonio Vigo

cogito ergo cogito

poetry for everyday

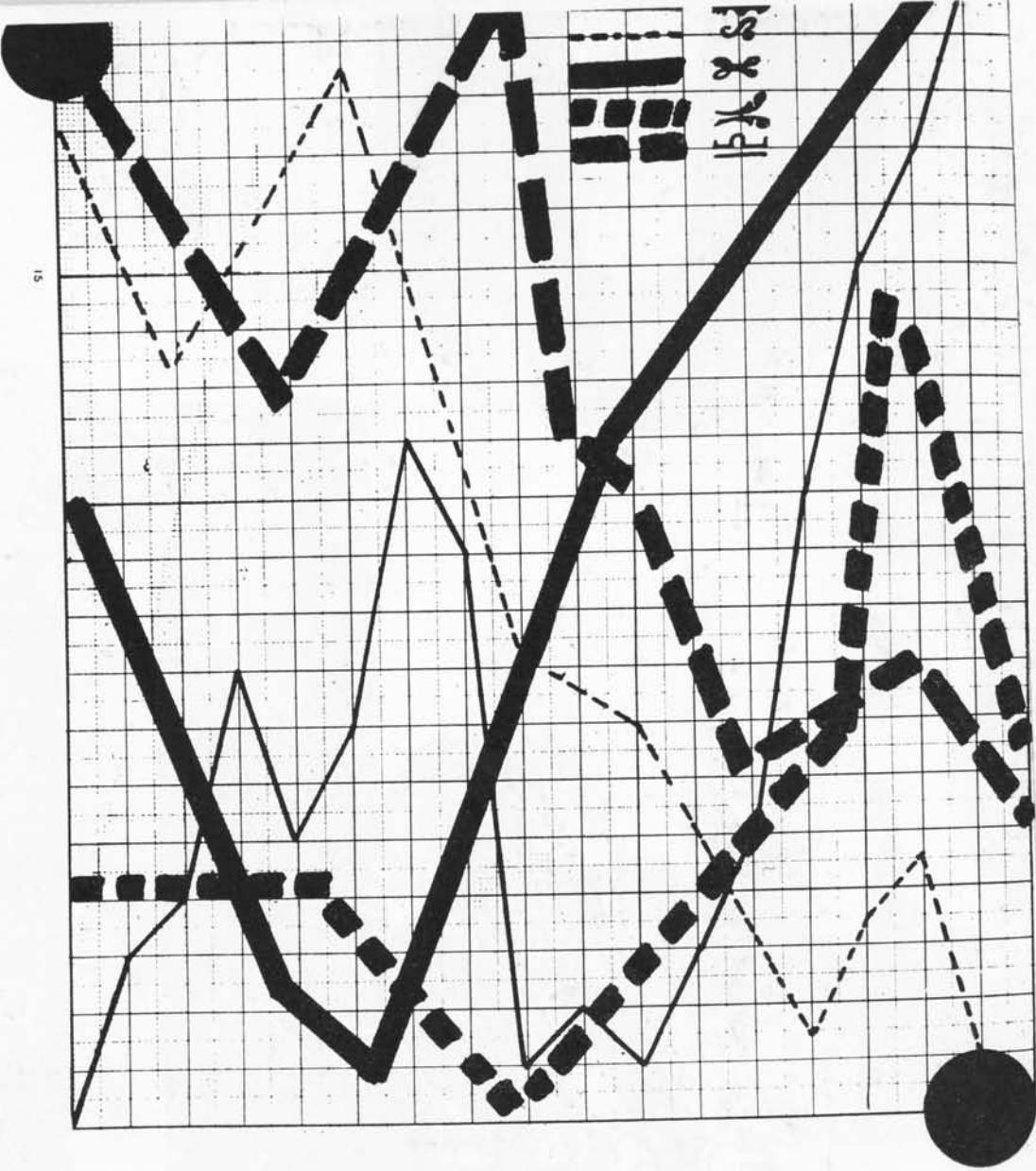
*ever more n
more n ever
n more ever
more ever n
ever n more
n ever more*

the little poem

*o
tw
thr
four*

Jiri Valoch

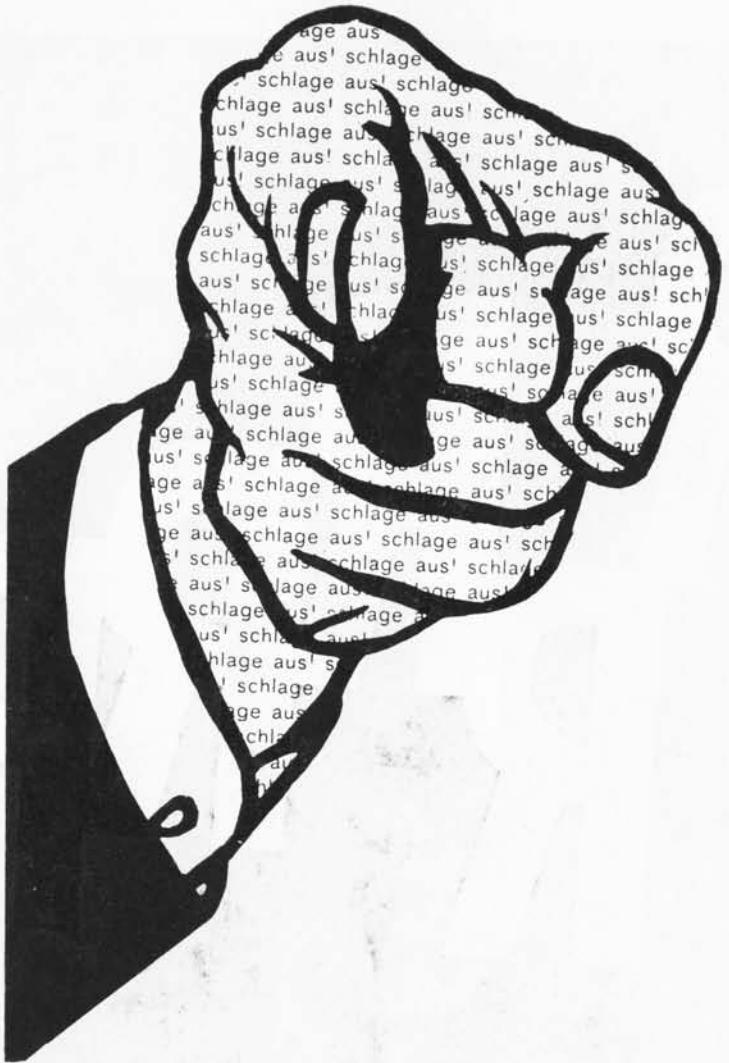
Julien Blain: *Statistiques*

J. F. Bory: *Saga*

VRRR

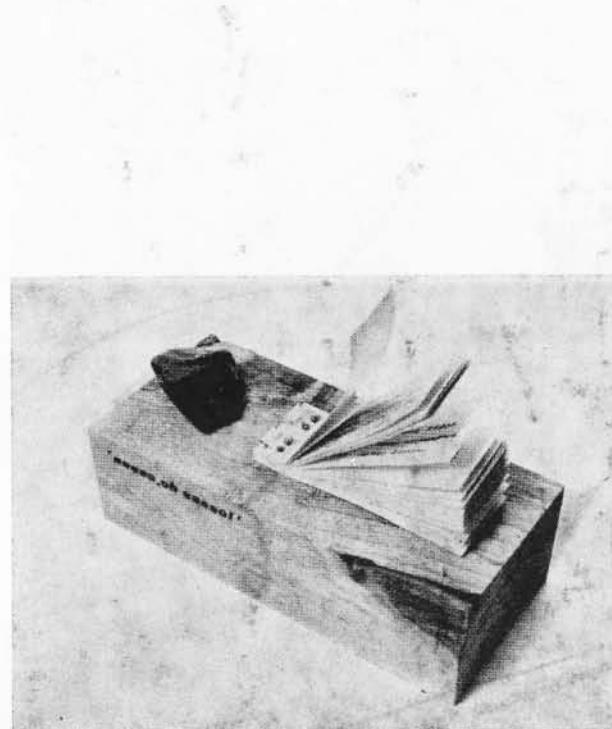
Jochen Gerz: *Footing*

**PROGRAMMA PER
UNE SUCURE D'AVANGUARDIA**

A B C D E F G
I J L M N O R
S U Z I V W Y
A B C D E F G

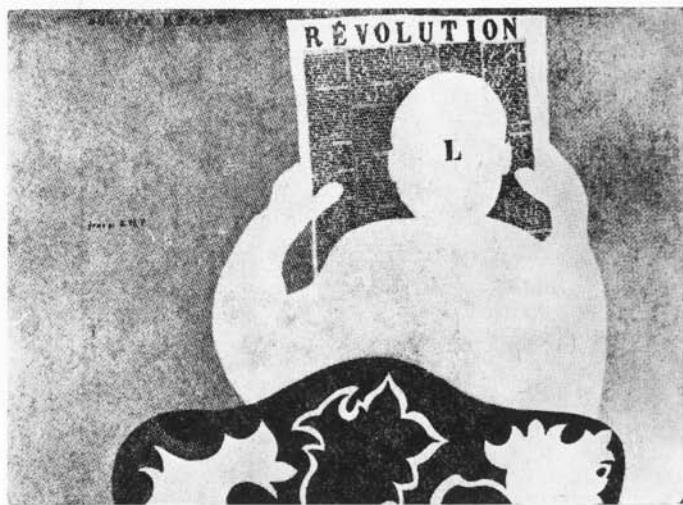
Sarenco

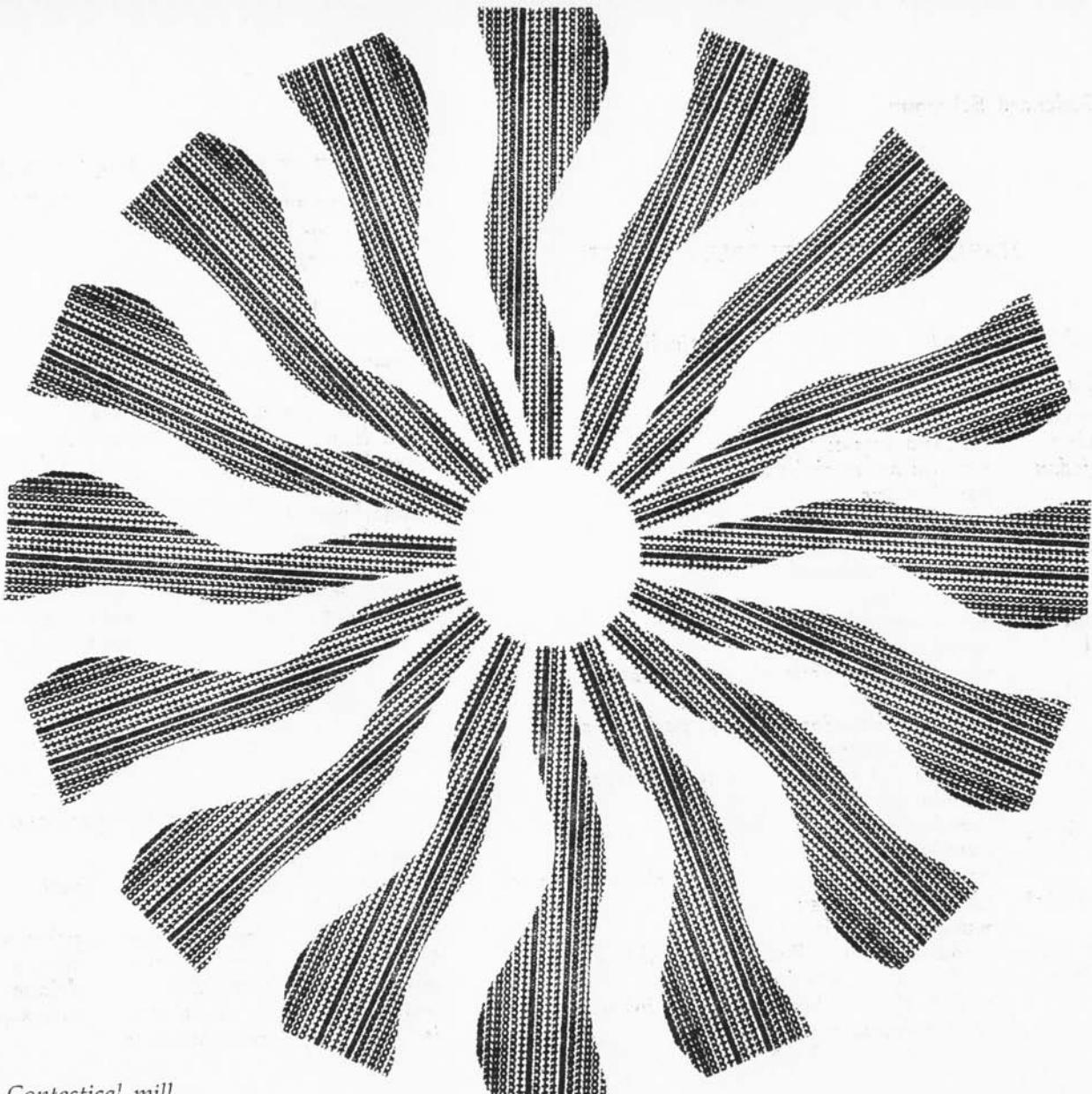
Ugo Carrega: *Sasso, oh sasso!*

Giusi Coppini: *Dio salvi il popolo*

Eugenio Miccini: *Soluzione: La revolution trahie*

Paul de Vree: *Contestical mill*

NAROD / VOLK / PEOPLE / PEUPLE

svaki	<i>narod</i>	<i>pojavljuje se</i>
kao	<i>narod</i>	
kod	<i>narodnog glasanja</i>	
svakom	<i>narodu</i>	
jedno	<i>narodno kupatilo</i>	
i jedan	<i>narodni automobil (VW)</i>	
dobija u	<i>narodna svest</i>	
svoje	<i>narodno prosvećivanje</i>	
	<i>narodne svečanosti</i>	
	<i>i narodne igre</i>	
gode	<i>narodnom zdravlju</i>	<i>u snu</i>
od	<i>narodne celine</i>	
	<i>narodna etimologija</i>	<i>objašnjava</i>
vladavinu	<i>naroda</i>	
	<i>narodna privreda</i>	<i>je poslovni svet</i>
	<i>narodnih zastupnika</i>	
naš	<i>narodni dohodak</i>	<i>je natprosečan</i>
svakom	<i>narodu</i>	
njegova	<i>narodna milicija</i>	
njegova	<i>narodna vojska</i>	
	<i>narodna usta</i>	<i>ne začepi listom jer</i>
postaćeš	<i>narodni neprijatelj</i>	
i	<i>narodni izdajnik</i>	
na	<i>međunarodnoj fudbalskoj utakmici</i>	
učimo	<i>međunarodnu etnologiju</i>	
	<i>međunarodni kriminal</i>	<i>još uvek je</i>
iznad	<i>međunarodna prava</i>	

RAT / KRIEG / WAR / GUERRE

<i>ratni surogat:</i>	<i>jezik!</i>
<i>imamo spomenik</i>	<i>ratnicima</i>
<i>mi smo spremni za</i>	<i>rat</i>
<i>imamo</i>	
<i>društvo bivših</i>	<i>ratnika</i>
<i>imamo</i>	<i>ratno iskustvo</i>
<i>imamo</i>	<i>ratni sud</i>
<i>bićemo</i>	<i>ratni huškači</i>
<i>bićemo učesnici</i>	<i>rata</i>
<i>stekli smo</i>	<i>ratnu slavu</i>
<i>imaćemo</i>	<i>ratne udovice</i>
<i>objavićemo</i>	<i>rat</i>
<i>služićemo u</i>	<i>ratu</i>
<i>ko će imati</i>	<i>ratni dug</i>
<i>počinićemo</i>	<i>ratne zločine</i>
<i>imali smo</i>	<i>ratnih zločinaca</i>
<i>imaćemo</i>	<i>ratnih zločinaca</i>
	<i>ratna nauka : nauka!</i>
	<i>rat</i>
	<i>rat</i>
	<i>ratar</i>
	<i>ratatatatatatatatatatatat</i>
	<i>rrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrrr</i>

NEPRIJATELJ / FEIND / ENNEMI / ENEMY

<i>tamo je</i>	<i>neprijatelj</i>	
<i>tamo je</i>	<i>neprijatelj</i>	
<i>tamo su naši</i>	<i>neprijatelji</i>	<i>moj</i>
<i>ja sam u</i>	<i>neprijateljskim</i>	
<i>živim pored</i>	<i>neprijateljske</i>	<i>rukama</i>
<i>poznajem</i>	<i>neprijateljske</i>	<i>zemlje</i>
<i>imam svoje</i>	<i>neprijateljstvo</i>	<i>države</i>
<i>je</i>	<i>neprijateljstvo</i>	<i>naše najveće blaženstvo</i>

JUGOSLOVENSKA SIGNALISTIČKA POEZIJA
YUGOSLAV SIGNALIST POETRY

S REZANCIMA SVAKAKO
(kompjuterska poezija)

Varijanta 6

nikada da predložim
procedite dok idem
izrežite plivam
s rezancima svakako
imaču masnu supu
šišam se na čairu
orguljaš želeo bih
u braku vraćam se
dobro izmešati na ražnju
bez kamate imam li pravo

varijanta 32

ovči kotlet smiruje
prema tome smiruje
istovremeno leteću
u pravu ste založiću
možda neću gradim kuću
šetaču dok idem
ali kako plivam
šišam se leteću
u ušima međutim
možda neću gradim kuću

Varijante su date bez intervencija, onako kao ih je mašina fabriкова. Eksperimenti su vršeni na digitalnom kompjuteru IBM sistem 360. Računskog centra Matematičkog instituta u Beogradu.

MIT NUDELN NATÜRLICH
— Computerpoesie —

Varian te 6

noch nie damit ich vorschlage
passiert sie durch während ich gehe
schneidet aus ich schwimme
mit Nudeln natürlich
werde ich eine fette Suppe haben
ich lasse mir Haare schneiden bei Čair
Orgelspieler ich möchte
nach einer Ehe kehre ich mich zurück
gut auszumischen auf dem Spiess
zunftlos habe ich nicht recht

Varian te 32

Schlaffleischkotelett stillt
je nachdemfstillt
gleichzeitig werde ich fliegen
ihr habt recht ich nehme einem Imbiss
vielleicht doch nicht ich baue ein Haus
ich gehe spazieren indem ich gehe
aber wie ich singe
ich lasse mir Haare schneiden werde fliegen
in den Ohren aber
vielleicht will ich doch nicht ich baue ein Haus

Alle diesen Varianten werden hier ohne irgenwelche Intervention gegeben, eben in der Form wie die Maschine sie herausabriziert hat. Die Experimente wurden mit dem Digitalen Computer IBM demacht System 360, Eigentum des Rechenzentrums des Mathematischen Instituts in Belgrade

REGULAE POESIS
(odломци iz eseja)

1.7. JEZIK

- 1.7.1. Jezik je sve ono što omogućava pesmu.
- 1.7.2. Putem jezika pesma izlazi iz bezličja stvari i procesa prirode i započinje svoj dijalog sa univerzumom.
- 1.7.3. Jezik signalističke poezije mora biti zajednička tvorevina pesme kao događanja sveta i pesnika kao bića u tom istom svetu bez koga pesma ne može da se osamostali i povede dijalog sa univerzumom.

1.8. ENERGIJA JEZIKA

- 1.8.1. Signalistička poezija će označiti potpuno oslobođanje energije jezika.
- 1.8.2. U tekućoj poeziji proces oslobođanja ove energije je spor (oksidativan). Razbijanjem osnove jezičke materije na njene molekule (reći) i atome (slova) doći će do povratnih procesa fisisije i fusionije raznih elemenata jezičkog bića (zvukovno, grafičko i ostalo mnogostruko zračenje reči) i potpunog oslobođanja energije jezika.
- 1.8.3. Moguća je merljivost potencijalne energije jezika.

1.9. ULOGA JEZIKA

- 1.9.1. Jezikom koji nastaje kao simbioza jezika pesnika, jezika mašine i jezika još neostvarene pesme pokušava se preneti neizricivo u stvarima,

REGULAE POESIS
(fragments of an essay)

1.7. THE LANGUAGE

- 1.7.1. Language is anything that facilitates the creation of a poem.
- 1.7.2. By means of language, the poem leaves the formlessness of things and processes in the nature, and begins its dialogue with the universe.
- 1.7.3. The language of the signalist poetry must be a product of two combined forces: the poem as a way in which the world occurs, and of the poet as a being inhabiting that very world, a being without whom the poem cannot become independent and begin its dialogue with the universe.

1.8. THE LANGUAGE ENERGY

- 1.8.1. Signalist poetry will mean total release of the language energy.
- 1.8.2. In the existing poetry, the process of releasing this energy is slow and oxydative. The breaking of the basis of language matter down to its molecules (words) and atoms (letters), will bring about reflexive processes of fission and fusion of the different elements of the language being (auditive, graphic and other manifold radiation of words), as well as a total release of the language energy.
- 1.8.3. The potential language energy is measurable.

bićima, procesima materije i njihovim međusobnim odnosima.

1.10. MOGUĆA ODREDNICA SIGNALISTIČKE POEZIJE

- 1.10.1. Signalističku poeziju možemo odrediti i kao aktivnost pesnika i mašine ili samo pesnika da se kroz jezik (i grafičku formu) omogući pesmi da izade iz bezličja stvari i procesa prirode i povede svoj dijalog sa svetom.
- 1.10.2. Stvari i bića signalističke poezije moraju govoriti jezikom univerzuma.
- 1.10.3. U naknadnom procesu koji nastaje između bića pesme i suštine sveta pesnik i mašina su samo katalizatori.

1.11. GRANICE JEZIKA

- 1.11.1. Pesnik mora stalno da pomera granice postojećih jezika. Jer pomerati granice jezika znači pomerati granice sveta. A pesma je u strukturi sveta. Ona je događanje sveta.

1968.

Miroslav Todorović

1.9. THE ROLE OF THE LANGUAGE

- 1.9.1. The inexpressible in objects, beings, matter processes and their mutual relations attempts to be transmitted by a language arising from the symbiosis of the poet language, the machine language and the not-yet-realised poem language.

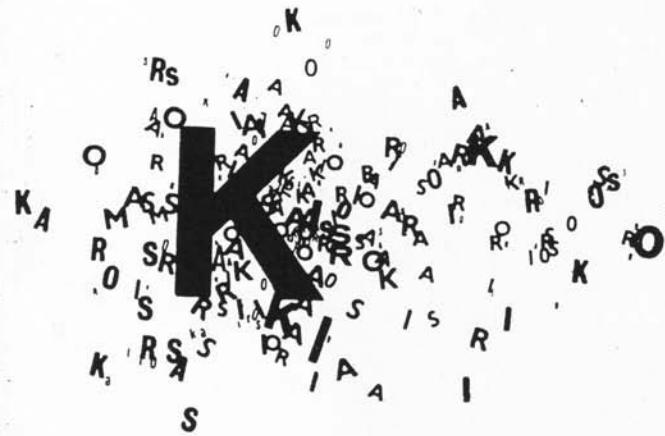
1.10. A POSSIBLE DETERMINANT OF SIGNALIST POETRY

- 1.10.1. Signalist poetry can be determined either as a combined activity of the poet and the machine, or as an activity of the poet only, enabling the poem to go out from the formlessness of things and processes in the nature, and to make its dialogue with the world by means of the language (and the graphic form).
- 1.10.2. Objects and beings in signalist poetry must speak the language of the universe.
- 1.10.3. In the subsequent process between the being of the poem and the essence of the world, the poet and the machine are but catalysts.

1.11. THE LIMITS OF THE LANGUAGE

- 1.11.1. The poet must continuously expand limits of the existing language, for to expand the limits of a language is to expand the limits of the world. And the poem is imbedded in the very structure of the world. It is a way in which the world occurs.

1968.

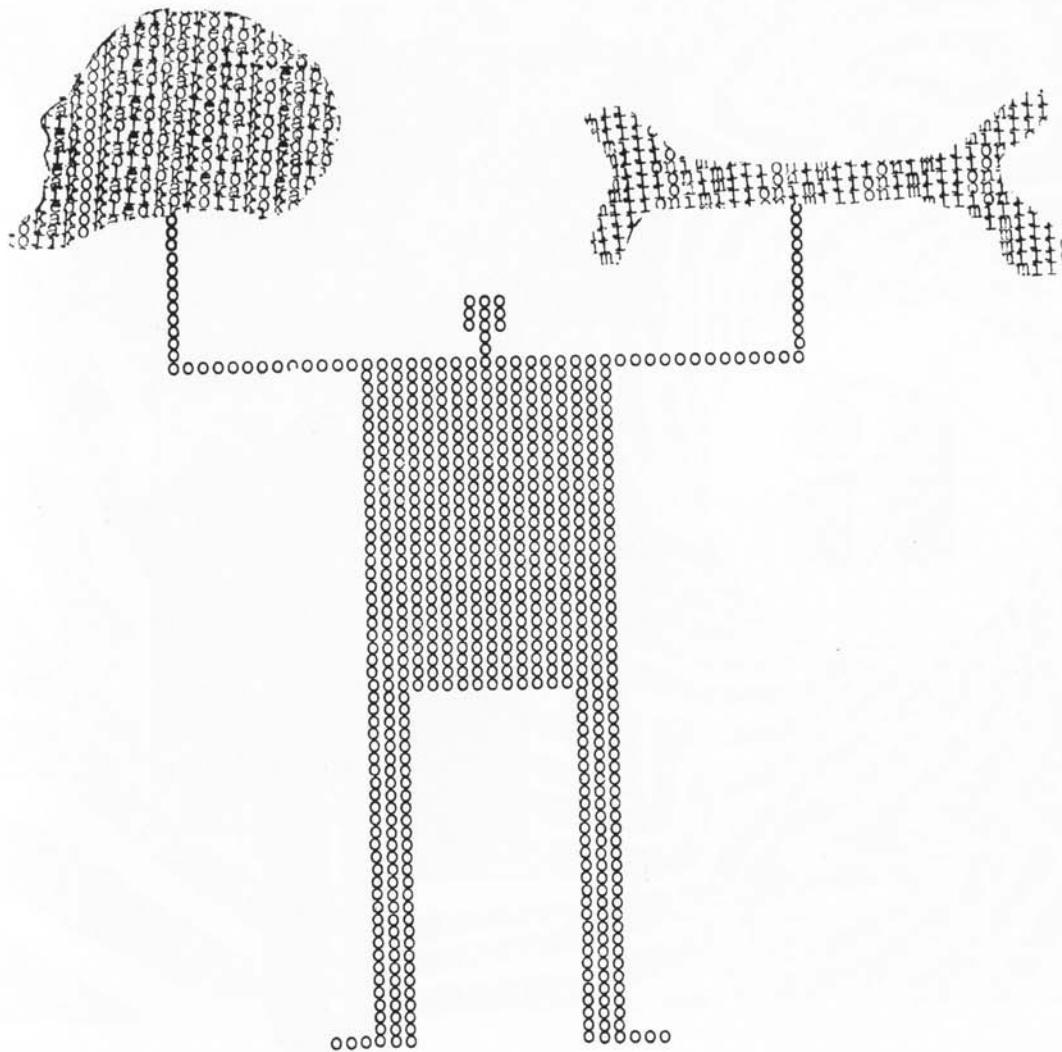
Biljana Tomić: *Typoezija*

P.z. 7.11.1959.

Zoran Popović

и доноси мираж, или лише је
једио оца да му да двеста форинти. Та-
кође је добио гардеробу које се не би сти-
део ни земљопоседник. На свадби су биле
две музике, једна из Јанова, друга из Бил-
ораја. Тако је он кренуо навише. Али с
млађим братом је било дружиће; он није
добио чак ни нове панталоне. Отац ми је
убеђао одело, али је из дана у дан одда-
оа да га наручи, а кад је купио тканину
зев је било као . На свадбу
зам отишао су ми се
смејале. Био

Мислио
остале бра-
тубено да
жно каже,
је постao жи-
о успеха. И
која је прип-
Малковом с-
Давид је зав-
млин будзашти-
тровао; неки кажу да је хтео да иде у Све-
ту земљу, други да је имао робаће у Ма-
рарској. Ма какав био разлог, ускоро по-
сле продаје млина он је умро.

Хавеле је радала једно дете за другим, свако лепше од претходног; била су право чудо, људи су долазили само зато да би их гледали. Мираз који је отац дао Липе јодрило је његов посао; остало је без прећиене паре. Постао је слабио, као и његова нога, али ако мислите да је мој брат Ли-

SONET PRVOG PARNOG BROJA

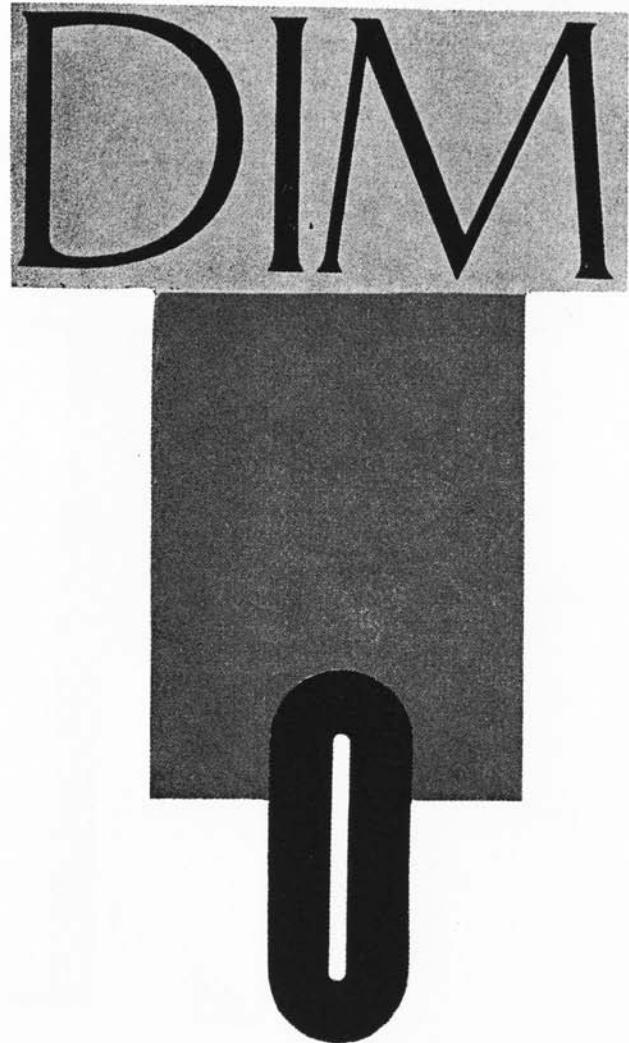
22222222222222222222222222
22222222222222222222222222
22222222222222222222222222
22222222222222222222222222

22222222222222222222222222
22222222222222222222222222
22222222222222222222222222
22222222222222222222222222

22222222222222222222222222
22222222222222222222222222
22222222222222222222222222

22222222222222222222222222
22222222222222222222222222
22222222222222222222222222

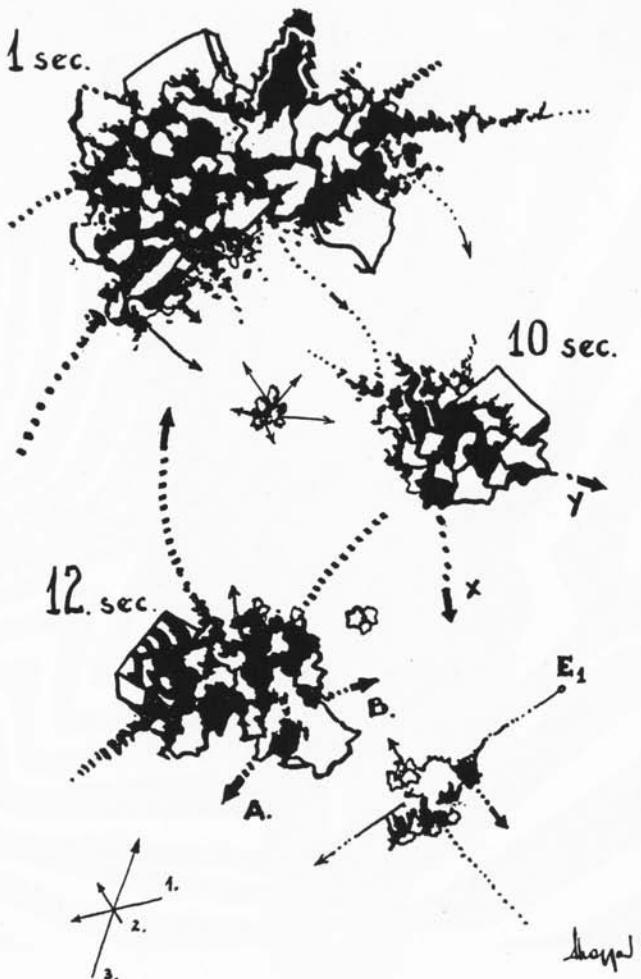
Branko Andrić:
Sonnet of the first even number

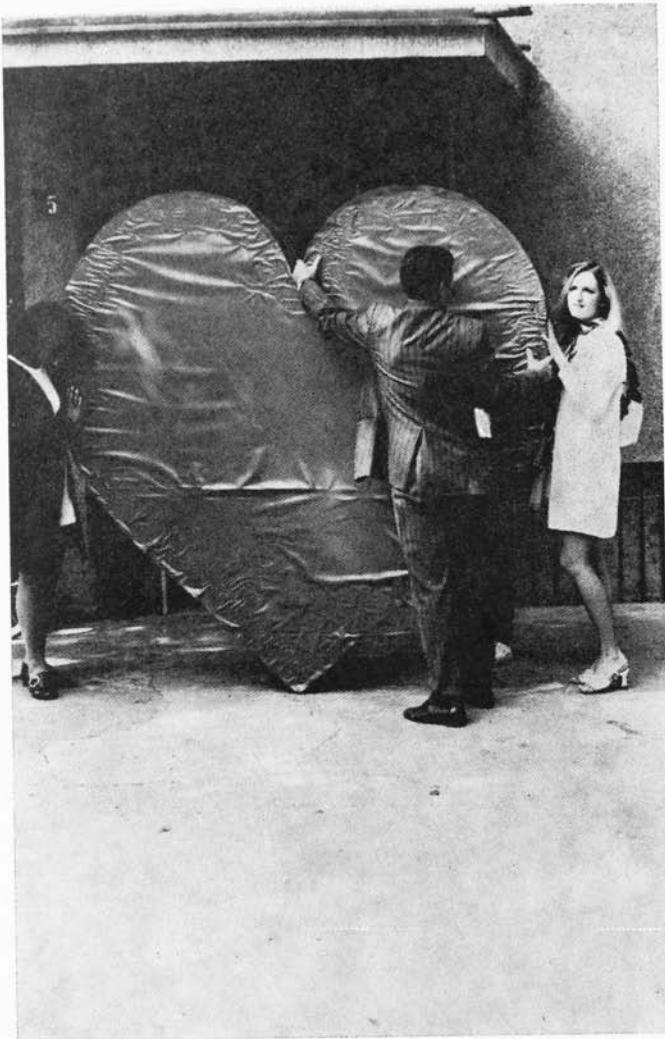
Marina Abramović: *Smoke*

Marina Abramović

Zoltan Madjar:
Raspadanje magneta (Decomposition of the magnet)

Bogdanka Poznanović: *Action heart-object*
(Foto: Dara Zličić)

AKCIJA SRCE-PREDMET

Vizuelna komunikacija

Novi Sad, 20. IX, 12 časova — 29. IX 1970, 15 časova

Relacija: Stari most — Likovni salon Tribine mladih

Autor: Bogdanka Poznanović

Organizator: Tribina mladih

Transporteri: Nataša Pankov, Nada Atanacković,
Andelko Maletić, Nikola Stojanović

Srce-predmet, prečnik 2 m., debljina 20 cm.; crvena folija + stiropor + kaseta sa metronomom, 76 otkucaja u minuti + drvena ploča, presvučena belom folijom, 1,20 × 1,20 m. sa 6 tanjira, 6 čaša, 6 viljušaka, 6 noževa, 6 kašika od belog moplена čvrsto fiksiranih, položena na pod, prekriven belim platnom, 7,5 × 5,5 m., ispod mobilnog srca-predmeta, obešenog o tavanicu galerije.

Simon Milčić

SONET O KIŠI

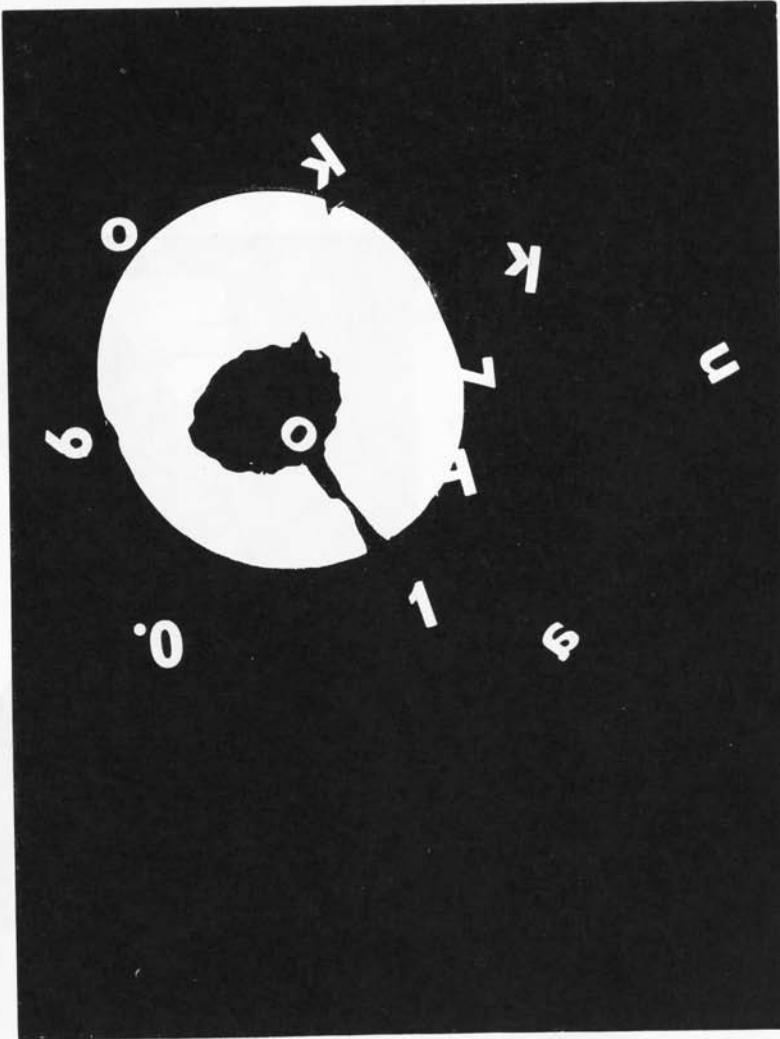
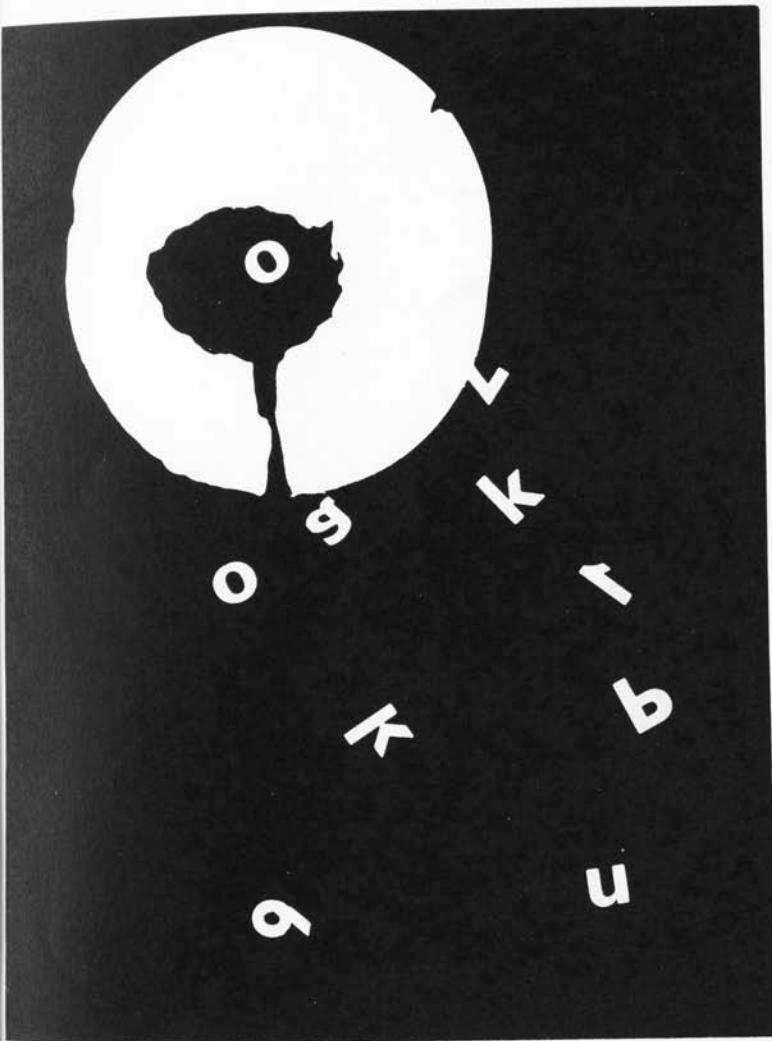
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /

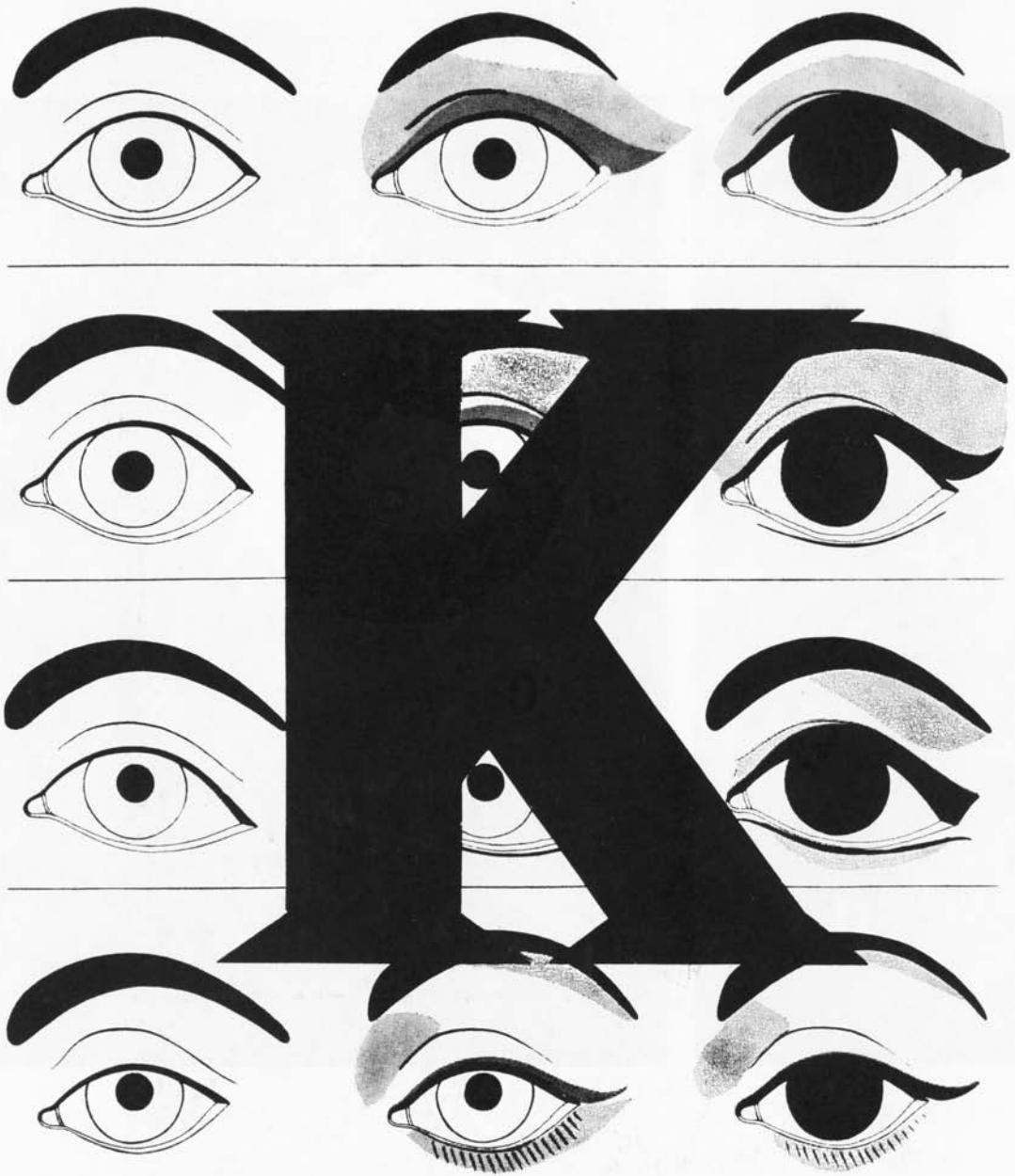
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /

||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /

||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /
||||| / ||||| / ||||| / ||||| /

Dobrivoje Jevtić: Sonnet about rain

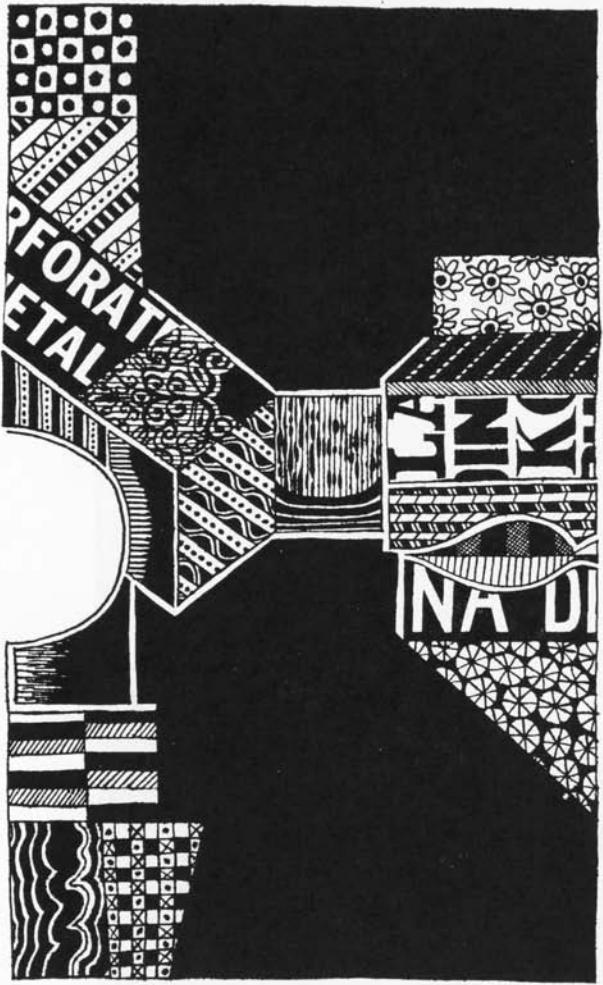

Neša Paripović

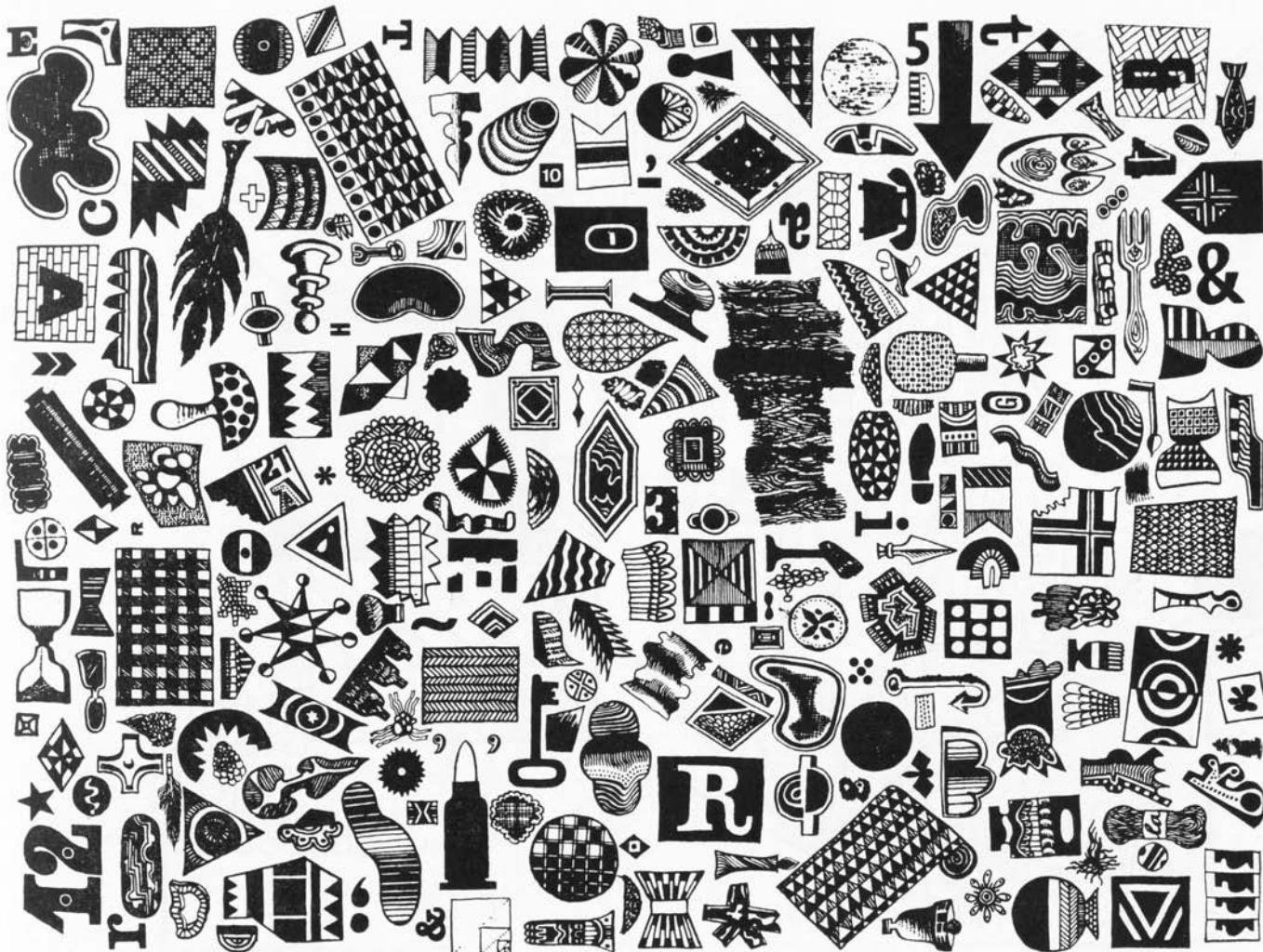

THE END

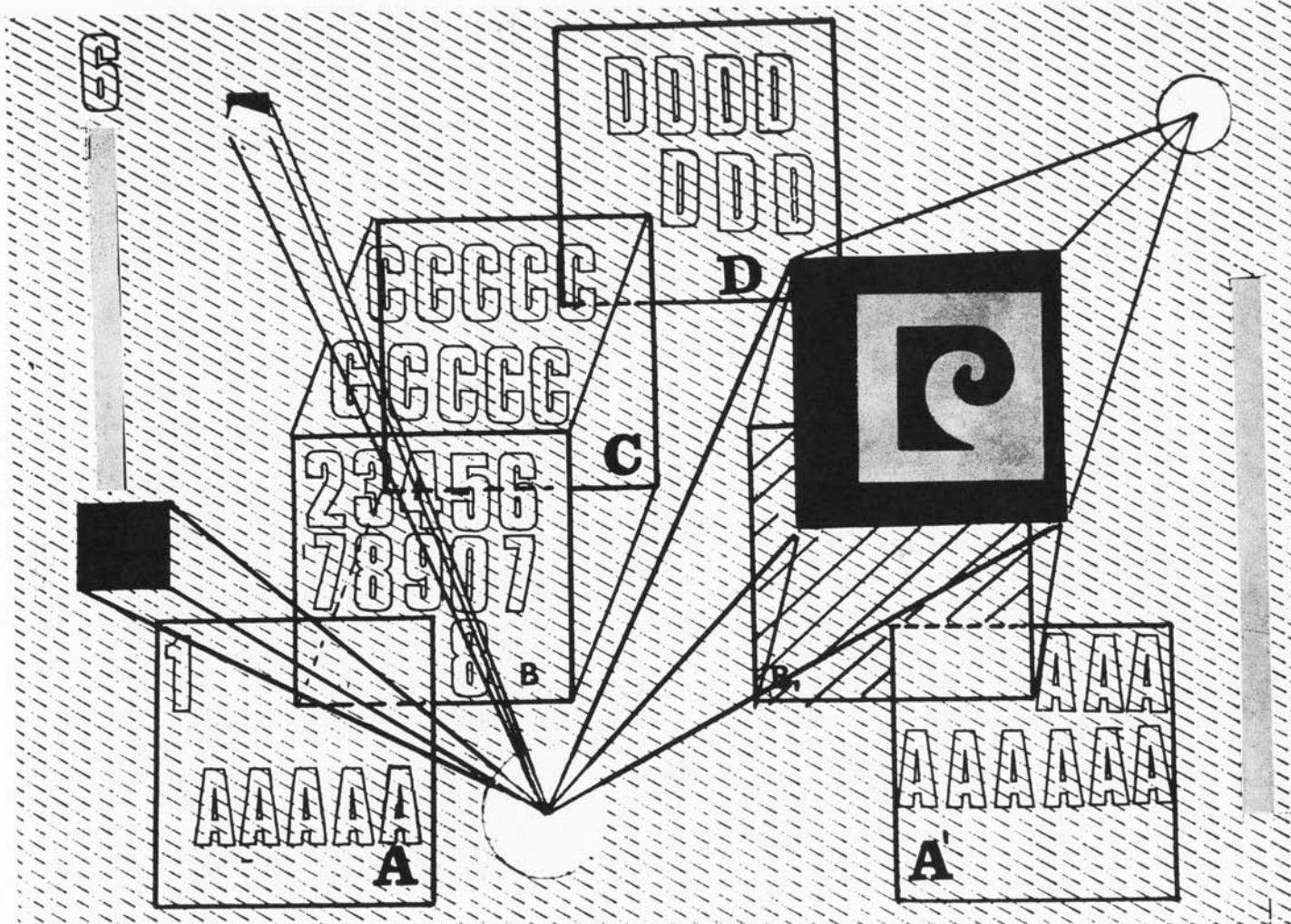

Vlada Stojiljković

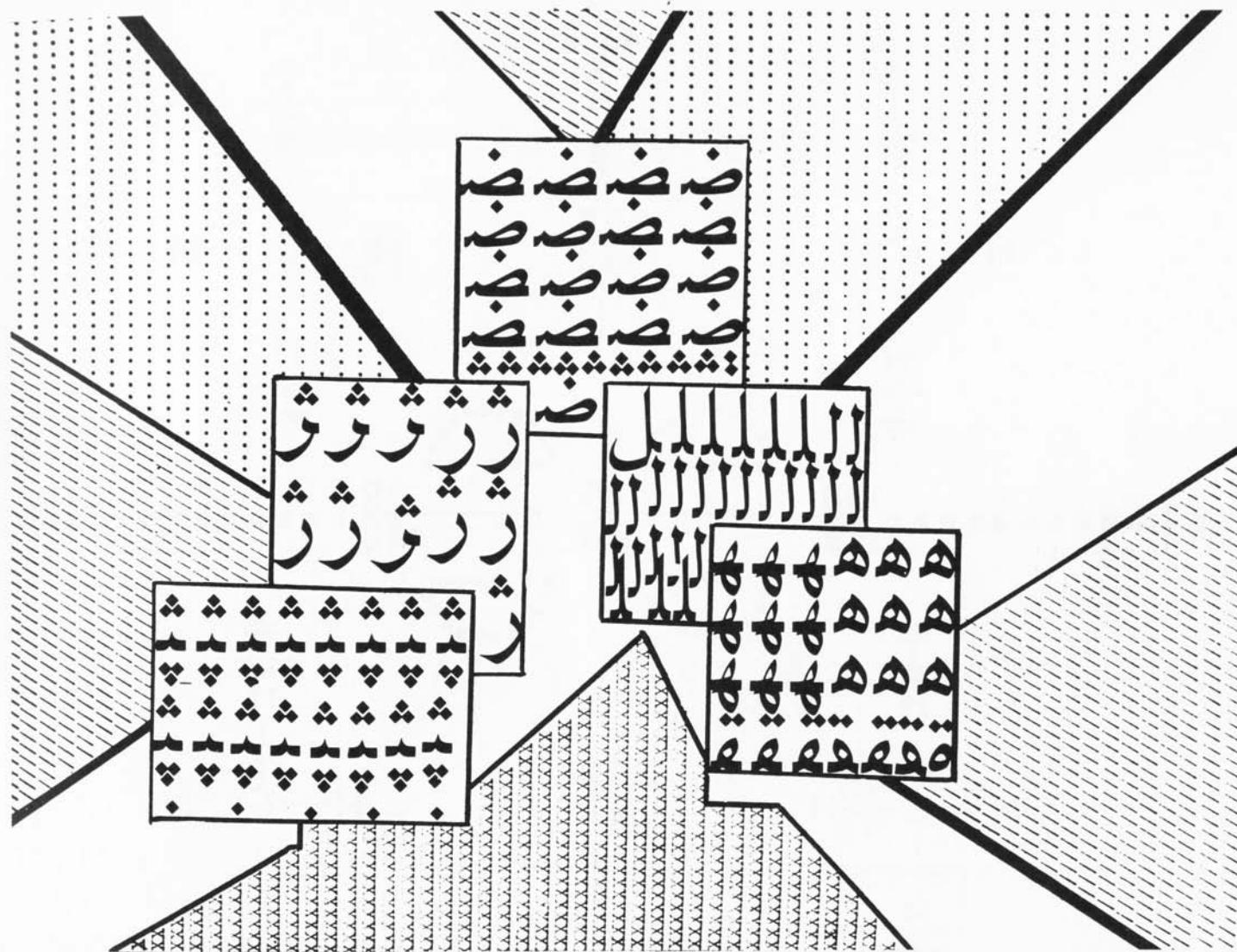

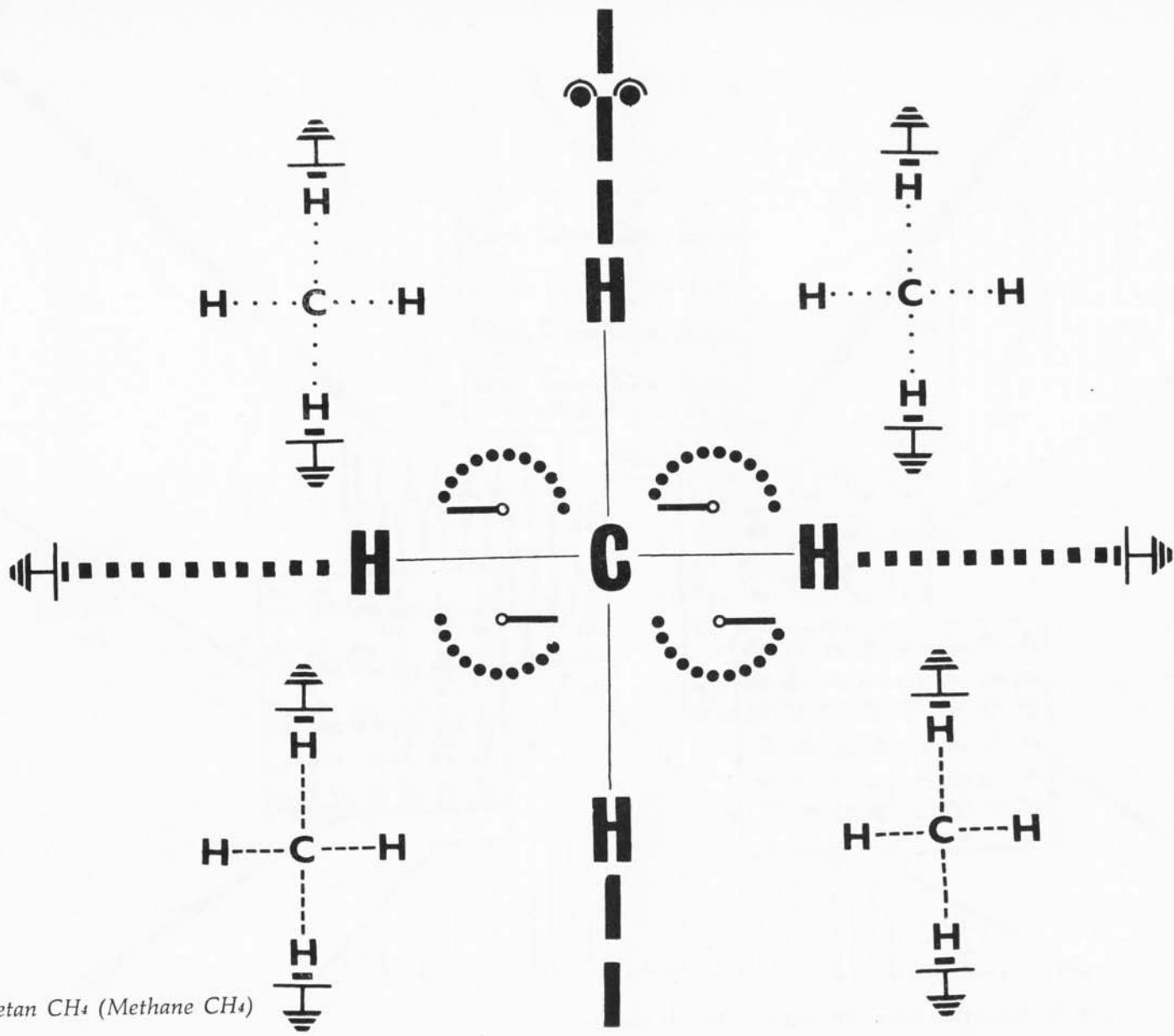
Vlada Stojiljković: *Put oko sveta* (*A trip round the world*)

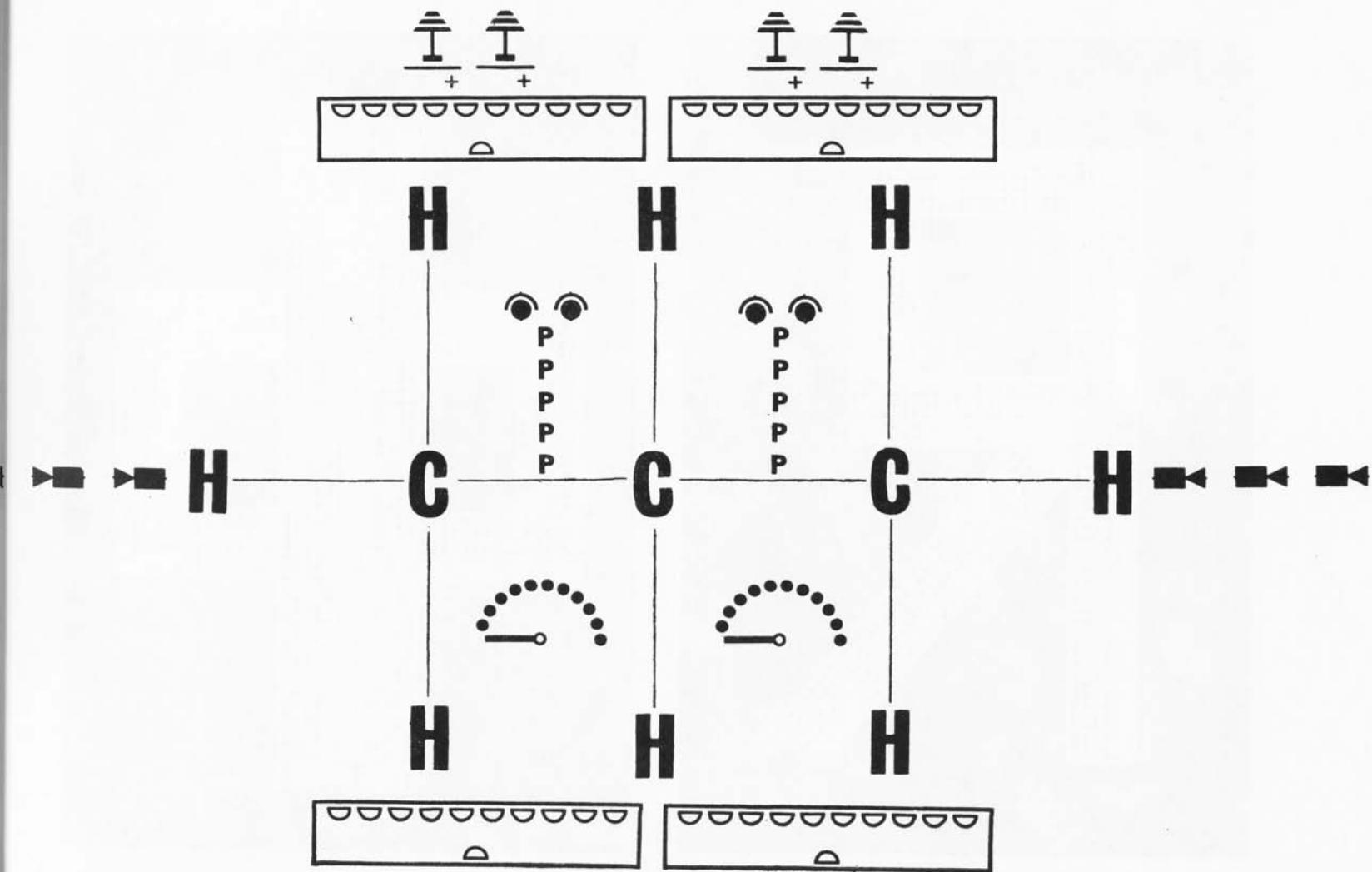

Tamara Janković: Šesta dimenzija 16 (Sixth dimension 16)

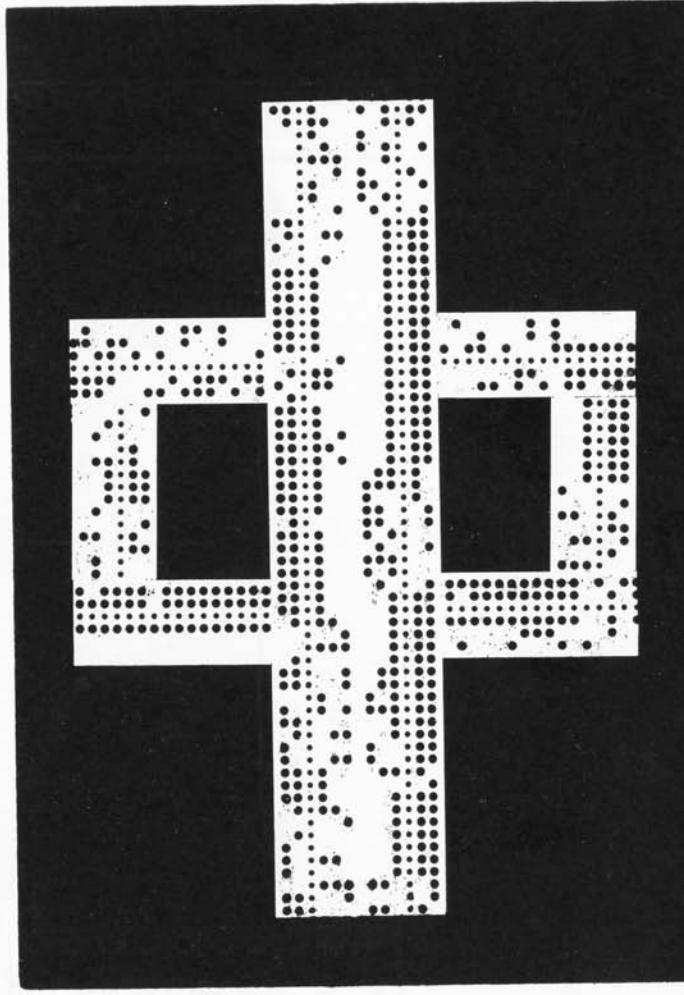
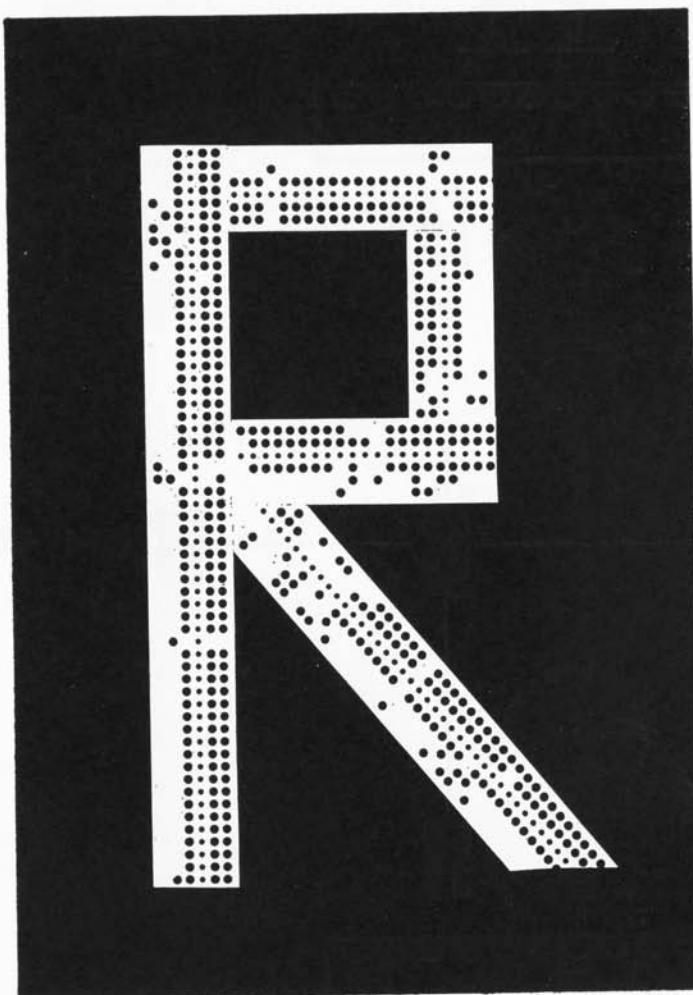

Tamara Janković: Šesta dimenzija 17 (Sixth dimension 17)

Miroslav Todorović: Propan C_3H_8 (Propane C_3H_8)

Miroljub Todorović: *Alphabet*

AVANGARDA U SVETU

AVANT-GARDE MOVEMENT IN THE WORLD

K N J I G E – B O O K S

- Godehard Schramm: SCHNEWEGE, Relief — Verlag — Eilers, München—Würzburg—Wien, 1966.
- Michele Perfetti: ...ooo+1, Circolo Italsider Taranto, 1967.
- G. Coppini, E. Miccini: DEFINIZIONE DI VIOLENZA, Firenze, 1968.
- Jean-Francois Bory: LOGORINTHE (post-roman), Agentzia, Paris, 1968.
- Jochen Gerz: FOOTING, Approches, Paris, 1968.
- Julien Blain: ESSAI SUR LA SCULPTURALE, Editions galerie Denise Davy, Paris.
- Paul de Vree: ZIMPROVISATIES, De Tafelronde, Antwerpen, 1968.
- Arrigo Loratotino, Sandro de Alexandris: UN NONNULLA, Studio di informazione estetica, Torino, 1969.
- Arrigo Loratotino, Sandro de Alexandris: L'IN FINITO, Studio di informazione estetica, Torino, 1969.
- Arrigo Loratotino, Sandro de Alexandris: BUSTA CELESTE, Studio di informazione estetica, Torino, 1969.
- J. C. Moineau: MATEMATIQUE DE L'ESTHETIQUE, Dunod, Paris, 1969.
- Carrega: MIKROKOSMOS, Edizioni Tool, Milano.
- Jiri Valoch: 8 SONNETS, Ganglia press, Toronto, Canada, 1969.
- Manfred Böckl, Godehard Schramm, Horst Weber: SCHNAUZ-BÄRTIGE TEXTE, Landau/Isar, Donaustauf, 1969.
- J. C. Moineau, C. Frougny: TEXTES A TESTER, Meta — Art, Paris.
- Michele Perfetti: FRAMMENTI QUOTIDIANI, Circolo Italsider Taranto, 1969.
- Vincezo Accame: MOT(S), Edizioni Tool, Milano.
- Jürg Frey: REVOLUTION, Agentzia, Paris, 1969.
- Enrico Pedrotti: PRODUCTION, Agentzia, Paris, 1970.
- Walter Aue: OCTOBRE Argentzia, Paris, 1970.
- Sarenco: LE MOIS THERMOGRAPHIQUE, Agentzia, Paris, 1970.
- Miroslav Todorović: SIGNAL, Signalističko izdanje (edition signaliste), Beograd, 1970.

- Miroslav Todorović: KYBERNO, Signalističko izdanje (edition signaliste), Beograd, 1970.
- Hans Clavin: L'HISTOIRE DE L'HISTOIRE, Subvers-press, IJmuiden, 1970.
- Tomaso Kemeny: QUANDO, Tool, Milano, 1970.
- Paul de Vree: CONTESTICAL MILL, Amodulo, Brescia, 1970.
- Jean-Francois Bory: POST-SCRIPTUM, Eric Losfeld Editeur, 1970.
- Cristina Fratini: NON ME LO DIRE, NON POSSO CREDERCI, Techne, Firenze, 1969.
- Michele Perfetti: VIVERE JERSEY, Techne, Firenze, 1969.
- Lucia Marcucci: IO TI EX-AMO, Techne, Firenze, 1970.
- Eugenio Miccini: TEATRO, Techne, Firenze, 1970.
- Godehard Schramm: DEUTSCHE SPRACHLEHRE ESKALATIONEN, Umdruck, Nürnberg, 1970.
- Norman Ogue Mustill: TWINPAK, The Nova Broadcast Press, San Francisco 1969.
- Giulia Niccolai: HUMPTY DUMPTY, Geiger, Torino 1969.
- Hans Clavin: HOLLAND VAR 969, De Tafelronde, Antwerpen 1970.
- Augusto de Campos: EQUIVOCABULOS, Invencao, São Paulo 1970.

Č A S O P I S I – M A G A Z I N E S

DE TAFELRONDE XIV—1, februar 1969. Belgiski časopis za konkretnu i vizuelnu poeziju izlazi u Antwerpenu; glavni urednik Paul de Vree. U ovom broju časopis donosi tekstove: Raoula Hausmann, Paula de Vreea i Michela Bartosika, vizuelnu poeziju: Jochena Gerza, Jiri Valocha, Paula de Vreea, Hansa Clavina, Uga Carrege, Catherine Fremiot, Luciana Carusa i drugih.

DE TAFELRONDE XIV—2, tekstovi: Raoul Hausmann i Paul de Vree. Vizuelna poezija: H. Chopin, U. Carrega, H. Clavin, J. Malina, A. Etlinger, R. Joseph, Peter Mayer i drugi.

DE TAFELRONDE XIV — 3—4. Tekstovi: Raoul Hausmann, Lin-dolf Bell i Paul de Vree. Vizuelna poezija: Alain Arias-Misson, Joe Michaud, Paul de Vree, H. M. Gold, Fernando Millan, Carrega, Peter Mayer, Po Mentink i Michael Gibbs.

DE TAFELRONDE XIV -- 5—6. Tekstovi: Paul de Vree i Henri Floris Jespers. Vizuelna poezija: Hans Clavin, Michele Perfetti, Herman Deman, F. Millan, Amelia Etlinger, Carrega, J. C. Moineau, Michael Phillips, Paul de Vree.

DE TAFELRONDE XV — 1, april 1970. Tekstovi: Siegfried J. Schmid, Alain Arias-Misson, Paul de Vree, Roaul Hausmann i Henri Floris Jespers. Vizuelna poezija: Raoul Hausmann, Paul de Vree, Jiri Valoch, Robert Joseph, Joseph Honys, Ton Luiting, Michele Perfetti.

LA BATTANA, Rijeka, broj 12, 1967. „Situazione della poesia concreta”, mala antologija konkretne poezije tekst i izbor Adriano Spatola i Arrigo Lora Totino.

SONDA 5, april 1969, Madrid, Španija. Časopis za eksperimentalnu muziku. Saradnici u ovom broju: Jiri Valoch, Tomas Marco, Arturo Tamayo, Mario Lavista, Ramon Barce.

APPROCHES 3, poznata revija za eksperimentalnu poeziju izlazi u Parizu. Izdavači i urednici: J. F. Bory i Julien Blain. Broj 3 donosi iscrpnu panoramu svetske konkretne poezije. Pored francuskih pesnika ovde se pojavljuju još konkretni pesnici: Japana, Kube, Italije, Švajcarske, Holandije, SAD, Velike Britanije, Kanade, Nemačke, SSSR, Čehoslovačke, Belgije, Španije i Argentine.

ARRPOCHES 4, donosi tekstove i vizuelnu poeziju: Juliana Blaina, Jochena Gerza, Alaina Schifresa, J. F. Borya i Jean-Claude Moineaua.

UMDRUCK 1, april—maj 1970, Nürnberg (Zapadna Nemačka). Izdavač i urednici: Godehard Schramm i Ernst F. Wiedemann. Internacionali časopis za književnost. U prvom broju zastupljeni su pesnici: Čehoslovačke, Austrije, Luksemburga, Francuske, Engleske i Zapadne Nemačke.

UMDRUCK 2, oktobar 1970. Poeziju i tekstove objavljuju: Jiri Valoch, Manfred Bosch, Dagmar Hilarova, Hans Georg Bulla, Christoph Schubert, H. Zenker, Ernst Jndl, R. Petrik, Elisabeth Engelhardt, Jochen Lobe, Klaus Herrmann, Otto Sahmann, Franz Döhner i drugi.

NEUE TEXTE 3, novembar 1969. Izdavač Heimrad Bäcker, Linz, Austrija. Ovaj broj donosi tekst S. J. Schmidta o poeziji Ernsta Jandla i eksperimentalnu poeziju: Heimrada Bäckera, Michaela Horovitza, Petera Henischa, Rudolfa Petrika, Werner Grubera, B. P. Nichola, Ian Hamilton Finlaya i Boba Gobbinga.

NEUE TEXTE 4, april 1970. Poznati čehoslovački avangardni pesnik Jiri Valoch pripremio je *Antologiju čehoslovačke eksperimentalne poezije*. Pored teksta Jiria Valocha: „Eine private anthologie“ u ovom izboru poezije zastupljeni su: Karel Trinkelkewitz, Jindrich Prochazka, Jiri Valoch, Bohumila Grögerova, Josef Hiršal, Karel Adamus, Josef Honys, Vladimir Burda, Ladislav Nebesky, Bela Kolarova, Milan Adamčiak i Ladislav Novak.

OVUM 10, broj 1, decembar 1969. Montevideo, Urugvaj. Urednik: Clemente Padin. Tekstovi o novoj poeziji: Moacy Cirne, Clemente Padin, Julien Blain i Michele Perfetti. Vizuelna poezija: Francisco Bonilla, Carlo Alberto Sitta, Clemente Padin, Michele Perfetti, Vincenzo Accame, Edgardo Antonio Vigo, Francisco Gandolfo, Alvaro de Sa i Sebastiao de Carvalho.

OVUM 10, broj 2, mart 1970. Vizuelna poezija: Julien Blain, Jochen Gerz, Eugenio Miccini, G. Coppini, Maurizio Osti, Adriano Spatola, J. C. Moineau, A. A. Misson, Jindrich Prochazka, Joaquim Branco, Manuel Quejido, Guillermo Deisler i Alain Roussel.

AGENTZIA numero double 11/12, 1969, Pariz, Francuska. Veći deo prostora u časopisu posvećen je festivalu konkretnе poezije održanom u italijanskom gradiću Fiumalbo 1968. godine. Tekstovi: Biljana Tomić, Sarenco, Ben Vautier, Jochen Gerz, Manfred Mohr. Vizuelna poezija: Takahashi Shohachiro, Claudio Parmiggiani, Richard Kostelanetz, Pierre Garnier, Seiichi Niikuni, Ronald Gross, Su Braden, A. A. Misson, Brian Lane, John Furnival, Paul de Vree, Michele Perfetti, Ugo Carrega, J. C. Moineau i drugi.

NE COUPEZ PAS, broj 4, Pariz, Francuska. Izdavač: Jean Claude Moineau. Časopis donosi vizuelne tekstove J. C. Moineaua i Christiane Frougny.

AAA, 1. februar 1969, Milano, Italija. Izdavači: Ugo Carrega i Mario Diacono. Vizuelnu poeziju objavljaju: Mario Diacono, Emilio Villa, Rolando Mignani, Edgardo Antonio Vigo, Jean Claude Mauneau i Joel Rabinowitz.

AAA, 7. april 1969, Milano, Italija. Tekstovi: Mario Diacono, Luciano Caruso i Stelio Martini. Vizuelna poezija: Emilio Villa, Luciano Caruso, Ito Motoyuki, Ugo Carrega i Takahashi Shohachiro.

AAA, 17. 6. 1969, Milano, Italija. Vizuelna poezija: Carrega, I. F. Dillon, Mario Diacono, T. Shohachiro, Hidetoshi Nagasawa, I. Hamilton Finlay, E. M. Allan, J. C. Moineau, Rolando Mignani, A. Dias, Hans Clavin i Giuse Romanelli.

GRONK MAILOUT, oktobar 1970. Toronto, Kanada. Izdavač: B. P. Nichol. Bilten donosi iscrpni pregled izdanja avangardne poezije u svetu. Između ostalog daje kraće beleške o ANTOLOGIJI ČEHOSLOVČKE EKSPERIMENTALNE POEZIJE Jiri Vallocha, knjizi vizuelne poezije HOLLAND VAR 969 Hansa Clavina i knjigama signalističke poezije: SIGNAL i KYBERNO Miroljuba Todorovića. Vizuelnu poeziju objavljaju: Clemente Padin, Jiri Valoch i Miroljub Todorović.

BIT, časopis za teoriju informacija, egzaktnu estetiku, dizajn, mass media i vizuelne komunikacije, izlazi u Zagrebu, izdavač Galerija grada Zagreba, odgovorni urednik Božo Bek. Prvi broj časopisa od 1968. godine posvećen je teoriji informacija i novoj estetici. Tekstove na ovu temu objavljaju: Matko Meštrović, Abraham Moles, Max Bense i Radoslav Putar.

Drugi i treći broj časopisa donose priloge sa Internacionalnog kolokvijuma Kompjuteri i vizuelna istraživanja održanog u Zagrebu 3–4. avgusta 1968. godine. Između ostalih tekstova objavljaju: Ješa Denegri, Herbert Franke, Hiroshi Kawano, Georg Nees, Frieder Nake, Michael Noll, Leslie Mezei, Petar Milojević, Marc Adrian, Vladimir Bonačić, Branimir Makanec, Matko Meštrović, Abraham Moles, Vladimir Muljević, Vjenceslav Richter, Zdenko Šternberg, Božo Težak i Jiri Valoch.

Broj četiri posvećen je dizajnu. Dvobroj 5–6. od 1969. godine donosi, na temu konkretna poezija, izuzetno zanimljive i značajne tekstove: Maxa Bensea, Vere Horvat-Pintarić, Branimira Donata i Tomaža Brejca.

ROK, časopis za estetičko ispitivanje stvarnosti, izlazi u Beogradu, odgovorni urednik Bora Čosić. Prva dva broja iz 1969. i broj četiri iz 1970. ovog avangardnog časopisa sadrže obilje vizuelnih tekstova slovenačke grupe OHO: Francija Zagorčnika, Marka Pogačnika, Tomaža Šalamuna, Milenka Matanovića, I. G. Plamena i drugih, tekstove: Bore Čosića, Ljudmile Stanojević, Branka Vučićevića, Miće Danojlića, Vladana Radovanovića, Bi-

Ijane Tomić, konkretnu poeziju, fluxus, prevode Dejana Poznanića, fotokopije dadaističkog časopisa DADA-TANK, eksperimentalnu muziku Paula Pignona, izbor stripova, poeziju Vujice Rešina-Tucića i Miroljuba Todorovića, crteže Leonida Šejke. Broj tri posvećen je filmu „Rani radovi“ Želimira Žilnika. Grafička oprema časopisa Slobodan Mašić.

OVUM 10, broj 3, Montevideo, Urugvaj. Vizuelna poezija: Gianni Bertini, Richard Kostelanetz, Sarenco, Milan Grygar, Dailor Varela, Ladislav Nebesky, Clemente Padin, Ketty La Rocca, Luciano Ori, Luigi Ferro, Aquille Bonito Oliva i Mirella Bentivoglio.

LA BATTANA, Rijeka, avgust 1970, broj 22—23. U ovom broju časopis donosi malu panoramu jugoslovenske vizuelne poezije pod nazivom „Poesia visiva in Jugoslavia“ koju je sastavila Biljana Tomić. U panorami su zastupljeni sledeći pesnici: Franci Zagorčnik, Marko Pogačnik, Iztok Geister Plamen, Milenko Matanović, Matjaž Hanžek, Vojin Kovač Chubby, Josip Stošić, Borben Vladović, Vladan Radovanović, Miroljub Todorović, Zoran Popović, Slobodan Mašić i Biljana Tomić.

SUBVERS, broj 1, oktobar 1970. Ijmuiden. Holandski časopis za konkretnu i vizuelnu poeziju. Izdavač i odgovorni urednik je poznati mladi holandski pesnik Hans Clavin. U prvom broju objavljuju: Paul de Vree, Ugo Carrega, Robert Joseph, E. A. Vigo, Deman, Sarenco, J. F. Bory, Carl Kurtz, Mark Insingel, Clemente Padin, Peter Finch, Hans Clavin, Bob Ferguson, Antonio Scaccabarozzi, Hannes Van Es, Genesis Megson, Jiri Valoch, G. J. de Rook, F. Tiziano, Giulia Niccolai, Adriano Spatola, U. G. Stikker, J. C. Moineau, Kathy Luken, Miroljub Todorović i Tom Ockerse.

L'HUMIDITE, broj 1, decembar 1970. Urednici: J. F. Bory, J. Chodorowicz, G. Unglik, L. Nunez. Tekstovi: Giorgio Fonio, Paul de Vree, S. J. Schmidt, Jochen Gerz, Henri Chopin, Francis

Fleur, Carlo A. Sitta i Arthur Pétronio. Vizuelna poezija: Stewart Darby, Paul de Vree, Jean Schuster, Alain Arias-Misson, Jean le Gac i Vito Acconci.

NEUE TEXTE: broj 5—6, novembar 1970, Linz, Austrija. Francuski vizuelni pesnik i teoretičar Pierre Garnier, tvorac spacializma, u ovom broju objavljuje malu panoramu francuske eksperimentalne poezije. U panorami su zastupljeni: J. M. le Sidaner, Pierre Garnier, Jochen Gerz, J. F. Bory, Julien Blaine i Raoul Hausmann. Pored francuskih u časopisu objavljaju još i sledeći pesnici: Adam Jankowski, Peter Kraml, Jiri Valoch, Rudolf Petrik, Chris Bezzel, Fritz Lichtenauer, Hermann Painitz, Ernst Jandl, Friedrich Hahn, Timm Ulrichs, Werner Herbst, Edwin Morgan, Peter Melzer, Ernst Perfahl, Miroljub Todorović i Michel Thuet.

PLAKATI — POSTERS

Raoul Hausmann: PLAKAT, izdanje revije OU, broj 36—37.

Liliana Landi: OH, JERUSALEM, izdavač „Tool“, Milano 1967.

Carrega: SEGNO VITA, „Tool“, Milano 1967.

Carrega: TRAQILITA „Tool“, Milano.

Carrega: ROSSO ESSERIALE, „Tool“, Milano 1967.

Jean Claude Moineau: ESPACE VITAL, „Ne coupez pas“, Pariz.

J. C. Moineau i Christiane Frougny: ILLISIBLE, „Ne coupez pas“, Pariz.

J. C. Moineau: MANIFESTATION-TEST, Centre américain, 4 octobre 1969. Pariz.

J. C. Moineau MATCH, „Ne coupez pas”, Pariz.

Miroljub Todorović: Signalistička plakat-pesma OŽILIŠTE, signalističko izdanje (edition signaliste), Beograd, april 1969.

Miroljub Todorović: UGLJEN BILJE (signalistička plakat-pesma), izdavač „Gradina”, Niš 1969.

Miroljub Todorović: SIGNALISTIČKA POEZIJA (plakat). Prilozi signalistička pesma „Ugljen bilje” i jedna kompjuterska kartica IBM 360. Signalističko izdanje (edition signaliste), Beograd, juni 1970.

Michele Perfetti: SPRAY, izdavač „Tool”, Milano 1969.

Michele Perfetti: PONCTUACTION, affiche/z, edizioni „Geiger”, Torino 1970.

IZLOŽBE, KATALOZI — EXHIBITIONS, CATALOGUES

KATALOG GALERIJE 212, Beograd 1968. Vizuelna poezija: Jochen Gerz, Biljana Tomić, Max Bense, Jiri Kolar, Timm Ulrich, Ferdinand Kriwet, i ljubljanska grupa „Oho”. Tekstovi: Želimir Koščević, Irina Subotić, Ješa Denegri, Biljana Tomić, Tomaž Brejc, Braco Rotar, Adriano Spatola, Arrigo Lora Totino i Boris Kelemen.

Galleria arte contemporanea SINCRON, Brescia, Italia. Ova galerija pod rukovodstvom entuzijaste Armando Nizza uspela je da u toku 1970. godine organizuje niz izložbi italijanskih i stranih konkretnih pesnika. Između ostalih u galeriji SINCRON su izlagali: Bruno Demattio (aprila 1970), Rafael Martinez (maj 1970), Jorrit Tornquist (maj 1970) i Mario Ballocco (oktobar 1970).

DE POESIA AVANZADA, Universidad de Zaragoza, april 1970, Španija.

GALERIA 212, Beograd, septembar 1969, „Konkretna poezija”. Na izložbi su zastupljeni svi vidovi savremene eksperimentalne poezije: konkretna, vizuelna, spacialna i signalistička. Izlažu mnogi poznati pesnici iz: Francuske, Nemačke, Austrije, Italije, Holandije, Engleske, SAD, Čehoslovačke i Jugoslavije. Organizator izložbe Biljana Tomić.

IZMEĐU POEZIJE I SLIKARSTVA — izložba konkretnе poezije, Dom omladine, Beograd, 14—30. oktobra 1969. godine. Na ovoj internacionalnoj izložbi konkretnе i vizuelne poezije pored jugoslovenskih izlaže i više desetina pesnika iz raznih zemalja sveta. Izložba je organizovana posredstvom Biljane Tomić i Doma omladine.

Timm Ulrich, (11. 9.—7. 10. 1970), Galerie Wildeshausen, Wildeshausen, Nemačka.

Miroljub Todorović: PUTOVANJE U ZVEZDALIJU, izložba crteža i signalističke poezije, Dom omladine, Beograd, (13. 1.—28. 1. 1969). U katalogu tekst o pesniku Božo Vukadinović.

Miroljub Todorović: OŽILIŠTE, izložba crteža i signalističke poezije, Likovni salon, Niš (10. 6.—22. 6. 1969). U katalogu tekst o pesniku Milan Komnenić.

Miroljub Todorović: KYBERNO, izložba signalističke i kompjuterske poezije, Galerija 212, Beograd (15.—30. oktobra 1969). Pored biografskih podataka, prvera signalističke i kompjuterske poezije, katalog sadrži još i odlomke iz eseja „Manifest signalizma” autora izložbe i „Zapis o kompjuterskoj poeziji Miroljuba Todorovića” Ješe Denegrija.

Miroljub Todorović: CRTEŽI, SIGNALISTIČKA I KOMPJUTERSKA POEZIJA, Likovni salon Tribine mladih, Novi Sad, novembar 1969. Katalog sa kompjuterskom poezijom, reprodukcijama signalističke poezije, odlomcima iz eseja „Manifest signalizma” i tekstovima Ješe Denegrija i Biljane Tomić.

Timm Ulrichs: TOTALKUNST, Museum Haus Lange Krefeld (1.8. — 6. 9. 1970.) Nemačka.

FESTIVAL DE L'IMAGINATION, (Carrega, Coppini, Sarenco, Miccini), Biel-Bienne, Švajcarska (aprili 1970). Pored reprodukcija konkretnе poezije katalog sadrži i tekstove: Bonita Olive, Chuang-Tzua, Giusi Coppini i Eugenia Miccinia na nemačkom i italijanskom.

Galerija CENTRO LA COMUNE, Brescia, Italija:

Giusi Coppini: Environment, interno amodulo-art, grafica (10. 1. — 16. 1. 1970.)

Riccardo Guarneri: Tele/disegni, (17. 1. — 23. 1. 1970.)

Sezione: spettacoli — happenings, manifestazione n. 1 — 1970

Centro Techne (24. 1. — 6. 2. 1970.)

Antonio Scacabarozzi (7. 2. — 13. 2. 1970.)

Jean Claude Moineau: Environment (14. 2. — 20. 2. 1970.)

Bernard Pagès i André Valensi: film/pannelli fotografici, (21. 2. — 27. 2. 1970.)

Ugo Carrega: Poemi materici e poemabli, (28. 2. — 6. 3. 1970.)

Quattro giovani della ecole de Nice (7. 3. — 13. 3. 1970.)

Roland Werro (21. 3. — 3. 1970.)

Joe Tilson: Grafica, (28. 3. — 3. 4. 1970.)

Rino di Coste (4. 4. — 17. 4. 1970.)

Antonio Calderara: Acquarelli, serigrafie, (18. 4. — 1. 5. 1970.)

Sarenco: Serigrafie, litografie, (2. 5. — 8. 5. 1970.)

Riusciranno i nostri artisti a fare la storia dell'arte? (9. 5. — 31. 5. 1970.)

Ugo Carrega, (5. — 30. 5. 1970.), Galleria Schwarz, Milano

Sarenco (septembar 1970.), Galeria Amodulo, Brescia.

LA POESIA DEGLI ANNI 70, collezione internazionale di poesia visiva, Brescia — Museo del Castello, (13. 9. — 10. 10. 1970.). Na

ovoj međunarodnoj izložbi vizuelne poezije učestvovali su pesnici: Italije, Francuske, Belgije, Austrije, Argentine, Holandije, Škotske, Urugvaja, Jugoslavije, Engleske, Japana, Istočne Nemačke, Zapadne Nemačke, Portugalije, Čehoslovačke, Rusije, Brazila, Španije i SAD. Jugoslovensku ekipu sačinjavali su: Franci Zgoričnik i Miroljub Todorović.

Bruno Munari, (novembar 1970.), Galerija Sincron, Brescia

Miroljub Todorović: SIGNALISTIČKA I KOMPJUTERSKA POEZIJA (16. 10. — 2. 11. 1970.), Galerija Doma omladine, Beograd. U katalogu tekst Biljane Tomić: „Signalistička poezija Miroljuba Todorovića“, biografski i bibliografski podaci na francuskom i srpskohrvatskom i reprodukcije fragmenata iz signalističkih poema: *Lunomer*, *Fortran*, *Alphabet de machine* i *Anagrami*.

Carrega, Galerie Senatore, Stuttgart, (13. 11. — 10. 12. 1970.)

EXPOSICION INTERNATIONAL DE EDICIONES DE VANGUARDIA, septembar 1970, Montevideo, Urugvaj. Na ovoj velikoj međunarodnoj izložbi avangardnih publikacija svoje časopise, knjige, serigrafije, plakate i ploče sa zvučnom poezijom izlažu konkretni pesnici iz preko dvadeset zemalja sveta. Od jugoslovenskih izdavača i pesnika bili su zastupljeni Bora Ćosić sa časopisom ROK i Miroljub Todorović sa signalističkim publikacijama KYBERNO i SIGNAL. Organizatori ove izložbe bili su Univerzitet u Montevideu i avangardna revija Ovum 10.

Hartmut Böhm, (decembar 1970), Galerija Sincron, Brescia.

LA POESIA VISIVA IN ITALIA, (septembar 1970.), Galerija S. Chiara, Brescia.

TEME ZA OPŠTU RASPRAVU O SIGNALIZMU

1. POJAVA I RAZVOJ SIGNALIZMA
2. KORENI SIGNALIZMA
3. ZNAČAJ SIGNALIZMA ZA FORMIRANJE NOVOG POGLEDA NA UMETNOST I KULTURU U CELINI.
4. SIGNALIZAM I TEHNOLOŠKA CIVILIZACIJA
5. SIGNALIZAM – NOVA AVANGARDA
6. OSNOVI SIGNALISTIČKE POETIKE
7. DIJALEKTIKA SIGNALISTIČKIH ISTRAŽIVANJA I OTKRIĆA
8. PRIMENA I RAZRADA SIGNALISTIČKIH METODA U LITERATURI, SLIKARSTVU, POZORIŠTU, FILMU I MUZICI.
9. SIGNALIZAM I LIKOVNE UMETNOSTI
10. SIGNALIZAM I DIZAJN
11. SIGNALIZAM I TEORIJA INFORMACIJE
12. SIGNALIZAM I TEORIJA KOMUNIKACIJE
13. SIGNALIZAM I EGZAKTNE NAUKE
14. SIGNALIZAM I KIBERNETIKA
15. SIGNALIZAM I FILM
16. SIGNALIZAM I POZORIŠTE
17. SIGNALISTIČKI ROMAN
18. POLOŽAJ SIGNALIZMA U SVETSKOJ AVANGARDI
19. SIGNALIZAM I NADREALIZAM
20. SIGNALIZAM I DADAIZAM
21. SIGNALIZAM I FUTURIZAM
22. SIGNALIZAM I KONKRETNAA POEZIJA

THEMES FOR A GENERAL DEBATE ON SIGNALISM

1. THE EMERGENCE AND DEVELOPMENT OF SIGNALISM
2. THE ROOTS OF SIGNALISM
3. THE ROLE OF SIGNALISM IN THE CREATION OF A NEW OUTLOOK ON ART AND CULTURE AS A WHOLE
4. SIGNALISM AND THE TECHNOLOGICAL CIVILISATION
5. SIGNALISM AS A NEW AVANT-GARDE
6. FUNDAMENTAL PRINCIPLES OF SIGNALIST POETRY
7. THE DIALECTICS OF SIGNALIST RESEARCH AND DISCOVERIES
8. APPLICATION AND ELABORATION OF SIGNALIST METHODS IN LITERATURE, PAINTING, THEATRE, FILMS AND MUSIC
9. SIGNALISM AND THE VISUAL ARTS
10. SIGNALISM AND DESIGN
11. SIGNALISM AND THE THEORY OF INFORMATION
12. SIGNALISM AND THE THEORY OF COMMUNICATION
13. SIGNALISM AND THE EXACT SCIENCES
14. SIGNALISM AND CYBERNETICS
15. SIGNALISM AND THE FILMS
16. SIGNALISM AND THE THEATRE
17. SIGNALISM AND THE NOVEL
18. PLACE OF SIGNALISM IN AVANT-GARDE MOVEMENTS
19. SIGNALISM AND SURREALISM
20. SIGNALISM AND DADAISM
21. SIGNALISM AND FUTURISM
22. SIGNALISM AND CONCRETE POETRY

- 23. SIGNALIZAM I NAŠA KNJIŽEVNA SITUACIJA
 - 24. SIGNALIZAM I TEKUĆE PESNIŠTVO
 - 25. ŠTA SIGNALIZAM DONOSI JUGOSLOVENSKOJ LITERATURI
 - 26. SIGNALISTIČKA JEZIČKA REVOLUCIJA
 - 27. PRIMENA MATEMATIČKIH METODA U SIGNALIZMU
 - 28. PRIMENA ELEKTRONSKIH RAČUNARA ZA STVARANJE SIGNALISTIČKIH: PESNIČKIH, PROZNIH, MUZIČKIH, LIKOVNIH I FILMSKIH DELA.
 - 29. UKIDANJE JEZIKA KAO IZRAŽAJNOG SREDSTVA U SIGNALISTIČKOJ POEZIJI
 - 30. SIGNALISTIČKA KINETIČKA I SIGNALISTIČKA FONETSKA (ZVUČNA) POEZIJA.
 - 31. SIGNALISTIČKA ANALIZA KNJIŽEVNOG DELA
 - 32. SIGNALISTIČKE AKTIVNOSTI
 - 33. SIGNALISTIČKI METODI I NJIHOVA KLASIFIKACIJA
 - 34. NOVI PUTEVI SIGNALIZMA
-
- 23. SIGNALISM AND THE LITERARY SITUATION IN YUGOSLAVIA
 - 24. SIGNALISM AND THE CURRENT POETRY
 - 25. THE CONTRIBUTION OF SIGNALISM TO THE YUGOSLAV LITERATURE
 - 26. THE SIGNALIST LINGUISTIC REVOLUTION
 - 27. USE OF MATHEMATICAL METHODS IN SIGNALISM
 - 28. USE OF COMPUTERS IN CREATING SIGNALIST PROSE, POETRY, MUSIC, VISUAL ARTS AND FILMS
 - 29. ABOLITION OF LANGUAGE AS A MEANS OF EXPRESSION IN SIGNALIST POETRY
 - 30. SIGNALIST KINETIC AND PHONETIC POETRY
 - 31. SIGNALIST ANALYSIS OF LITERARY WORKS
 - 32. SIGNALIST ACTIVITIES
 - 33. SIGNALIST METHODS AND THEIR CLASSIFICATION
 - 34. NEW ROADS OF SIGNALISM

S I G N A L № 1

RAOUL HAUSMANN (francuska), **S. J. SCHMIDT** (nemačka), **BILJANA TOMIĆ** (jugoslavija), **SCHIMIZU TOCHIHIKO** (japan), **ZORAN POPOVIĆ** (jugoslavija), **HEIMRAD BÄCKER** (austrija), **SLOBODAN VUKANOVIĆ** (jugoslavija), **BRANKO ANDRIĆ** (jugoslavija), **AUGUSTO DE CAMPOS** (brazil), **MIROLJUB TODOROVIĆ** (jugoslavija), **GODEHARD SCHRAMM** (nemačka), **TAMARA JANKOVIĆ** (jugoslavija), **JOSEF HIRŠAL** (čehoslovačka), **BOHUMILA GRÖGEROVA** (čehoslovačka), **VLADA STOJILJKOVIĆ** (jugoslavija), **CLEMENTE PADIN** (Uruguay), **NEŠA PARIPOVIĆ** (jugoslavija), **MICHELE PERFETTI** (italija), **HANS CLAVIN** (holandija), **GUILIA NICOLAI** (italija), **B. P. NICHOL** (kanada), **MILE DORDEVIĆ** (jugoslavija), **ADRIANO SPATOLA** (italija), **E. A. VIGO** (argentina), **DOBRIVOJE JEVTIĆ** (jugoslavija), **JIRI VALOCH** (čehoslovačka), **ARRIGO LORATOTINO** (italija), **JULIEN BLAIN** (francuska), **J. F. BORY** (francuska), **BOGDANKA POZNANOVIĆ** (jugoslavija), **J. C. MOINEAU** (francuska), **JOCHEN GERZ** (francuska), **SARENCO** (italija), **ZOLTAN MADJAR** (jugoslavija), **UGO CARREGA** (italija), **GIUSI COPPINI** (italija), **SLAVKO MATKOVIĆ** (jugoslavija), **EUGENIO MICCINI** (italija), **MARINA ABARAMOVIĆ** (jugoslavija), **PAUL DE VREE** (belgija), **SIMON MILČIĆ** (jugoslavija).